В. И. ЛЕНИНА

...ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 172 (6101)
АВГУСТЫН 26
СУББОТО
1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Социалистическэ мүрысөөе улам үргэдхэн дэлгэрүүлхэ

Социалистическэ мүрысөөн ха...а социализм байгуулгын коммунистическэ метод мүн гэжэ нүхэр Сталин һургадаг. Манай орон до...р мүрысөөн хадаа социалистическэ обществын хүгжэлтын хүсэн болонхой.

Советскэ арад социалистическэ мүрысөөнэй ашаар, дайнай урда...эхи табанжэлнүүдэй түсэбүүдые амжалтатайгаар бэелүүлээд, оро...о хүсэн түгэс индустриально-колхозно держава болгоо. Манай ...ад Эсэгэ ороноо хамгаалгын ...уехэ дайнай жэлнүүдтэ социалистическэ мүрысөөнэй аша ту...ар ажалай асари ехэ амжалтануудые туйлаа, гитлеровскэ Германие экономическа талаараа бүрин ...аа.

Манай ороной ажалшад Ленин-Сталинай партиин ударидалга ...ро жагсан, дайнай хойтохи сталинска табанжэлые болзорһоонь ...ид дүүргэхын түлөө мүнөө шэн ...ригтойгоор тэмсэжэ байна. Үдэр ...эхэ бүри улам үргэдэжэ байгаа ...циалистическэ мүрысөөн олониитын эдэбхи үүсхэлые эли то...р харуулна.

Большевигүүдэй парти хадаа ...ад зонтой барисаагаа саг үргэлжэ бэхижүүлдэг ба олон түмэнэй ...хёон байгуулхы үүсхэлые дэм...дэг, хүгжөөдэг юм. Манай орон ...тор социалистическэ мүрысөөн ...хөөр бүгэдэарадай болонхой. ...най ороной хүдэлмэришэд, ал...хаагшад ба колхознигууд социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэй...р хабаадана. Энэ хадаа совет...э хүнүүдэй социалистическэ мэ...элэй улам дээшэлһые гэршэлнэ. ...ргадашагүй ехэ үүсхэл оролдол...роо, шэн зоригто ажалаараа ...етскэ хүнүүд Эхэ оронойнгоо ...э шадалые бэхижүүлнэ, алдар ...ыень бадаруулна.

Агуухэ Сталин багшамнай 1946 ...ой февралиин 9-дэ хэлэһэн түү...э үгэ соогоо, коммунизм бай...улгын гүн ехэ программа үгөө ...н. Советскэ арад тус програм...е амжалтатайгаар бэелүүлэн, ...онойнгоо ажахын ба культурна ...хы һалбаринуудые хурдан түргэ...р хүгжөөжэ байна.

Энэ жэлдэ социалистическэ мү...сөөн урда урдынхиһаа бүри үр...н далайсатайгаар дэлгэрээ. Мүн...эй эрьесые түргэдхэхын түлөө, ...хим шанартай продукци гарга...н, түүхэй эдүүдые арбилхын ту...э мүрысөөн улам улам үргэдэнэ.

Социалистическэ мүрысөөнэй үр...нөөр дэлгэрһэнэй ашаар, манай ...омышленность дайнай хойтохи ...дэ асари ехэ амжалтануудые ...йлаа, промышленна предприяти...удта үйлэдбэриин олон мянган ...ваторнууд ургаа. Манай про...мышленность валовой продукци ...ргалгаараа 1949 оной һүүл багта ...50 оной хэмжээе үлүүлһэн бай.... Энэ оной түрүүшын хахад жэ...й промышленна үйлэдбэрилгын ...сэб үлүүлэн дүүргэгдэə.

Манай республикын промышлен...предприятинуудай коллективүүд ...онойнгоо түрүү предприятинуу...й патриотическа үүсхэлые дэм...жэ, дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялгануудые абаһан бай.... Эдэ уялгануудаа дүүргэхын ...өө шэн зоригтойгоор тэмсэн, ...лээд ехэ амжалтануудые туйла.... Жэшээлхэдэ, Улан-Удэ горо...й ажалшад валовой продукци ...өөн гаргалгаар хахад жэлэйн...э түсэбые 104,7 процент дүүргээ. ...үрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ Лени...й орденто ПВЗ-гэй, мяха-консер...н комбинадай, Галуута-Нуурай ...доуправлениин, сэмбын фабри...н ба бусад олон предприятинуу...й коллективүүд ябана.

Түүхэй эд арбилжа, продукци ...ам ехээр үйлэдбэрилхын түлөө ...оциалистическэ мүрысөө эхилһэн ...идия Корабельниковагай үүсхэл ...даа үйлэдбэриин новаторнуудай ...хёон байгуулхы эдэбхиие элеэр ...рүүлна. Энэ үнэтэ үүсхэлые манай ороной бүхы предприятинууд, тэрэ тоодо Бурят-Монголой промышленностиин ба транспортын предприятинууд, халуунаар дэмжэһэн байха юм.

Республика доторнай стахановецуудай тоо үдэр бүри олон болоно. Табанжэлэй ба дээшэ нормонуудые дүүргэһэн хүдэлмэришэд ганцахан ПВЗ-дэ 800 үлүүтэй байна.

Мүн үндэр ургасын ба ниитын ашаг шэмэтэ малажалай мастернуудай тоо улам бүри ургана. Газартаряалангай культурын саашанхи дэбжэлтын түлөө тэмсэл бүри үргэдэнэ. Нүхэр Сталинда эльгээһэн бэшэгүүд соогоо, колхозно таряашад болбол социалистическэ газартаряалангай саашанхи амжалтануудай түлөө тэмсэхэ зорилгонуудаа тодорхойлно, Эхэ орондоо инаг дуратай байдагаа эли тодоор харуулна. Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ ябадал социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлгэдэ тон шухала.

Ажалшадай зохёон байгуулхы үнэтэ үүсхэл бүхэниие олон миллион советскэ хүнүүд эдэбхитэйгээр дэмжэжэ, манай урагшаа дабшалгые түргэдхэнэ.

Партийна ба советскэ организацинууд олониитын творческо үүсхэлые али болохоор дэмжэхэ, хүгжөөхэ, социалистическэ мүрысөөе хүтэлбэрилхэ, үйлэдбэриин новаторнуудай дүй дүршэлые саг үргэлжэ нэбтэрүүлхэ уялгатай.

Социалистическэ мүрысөөе партийна организацинуудай зүбөөр эмхидхээд, шадабаритайгаар хүтэлбэрилөөд байгаа һаань, үйлэдбэриин түсэбүүд амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ. Жэшээнь, Ленинэй орденто ПВЗ-гэй ТЭЦ-эй парторганизаци мүрысөөе партийна ёһоор, зүбөөр эмхидхэдэг. Парторганизациин ябуулдаг бүхы партийно-политическэ ба агитационно-ниитын хүдэлмэринь абаһан уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэ коллективээ элсүүлхэ гол зорилгодо хандуулагдадаг. Тиимэһээ, энэ предприяти мүрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ ябана.

Зүгөөр, зарим партийна организацинууд (Механлит, Дээдэ-Березовкын хирпиисын завод, мелькомбинат болон бусад предприятинууд) социалистическэ мүрысөө хүтэлбэрилхэ ябадалда ёһо тэдыгээр хандана, тиин тэндэхи нилээд олон хүдэлмэришэдынь социалистическэ мүрысөөндэ хабаадуулагдаагүй байна. Тус предприятинууд энэ оной түрүүшын хахад жэлэйнгээ түсэбые дүүргээгүй, гүрэндөө нилээд ехэ продукци дутуу үгэһэн байха юм.

Партийна организацинууд болбол большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, хүдэлмэридэ тохёолдоһон дутагдалнуудые эрид элирүүлэн зайсуулха, бүхы шэнэ, түрүү, прогрессивнэ юумые бүрин дэмжэхэ зэргэтэй.

Социалистическэ мүрысөөе толгойлхо, үйлэдбэриин новаторнуудай үүсхэлые эдэбхитэйгээр дэмжэхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гээшэ партийна, ажахын ба профсоюзна организацинуудай шухалын шухала зорилго мүн.

Манай ороной ажалшад эб найрамдалай хэрэгые, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхын түлөө тэмсэн, айхабтар ехэ дэбжэлтэтэйгээр ажаллажа байна. Партийна ба ажахын организацинууд олониитын политическэ ба үйлэдбэриин энэ дэбжэлтыень табанжэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхэ ябадалда зорюулан хүтэлбэрилхэ, дайнай хойтохи сталинска табанжэлэй һүүлэй жэл болоһон 1950 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ёһотой.

И. В. Сталинай зохёолнуудай 9-дэхи ба 10-дахи томууд узбек хэлэн дээрэ хэблэгдэбэ

ТАШКЕНТ. (ТАСС). ...В. Сталинай зохёолнуудай юһэ...н ба арбадахи томуудые узбек ...эн дээрэ оршуулан, хэблэбэ. Оршуулгань ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи Маркс — Энгельс — Ленинэй институдай Узбекскэ филиалаар хэгдээ.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр *Иосиф Виссарионович* СТАЛИНДА

Украинска ССР-эй Запорожско областиин колхозууд ба совхозууд таряа тушааха гүрэнэй түсэбые (кукурузагүйгөөр) болзорһоо урид дүүргээ; шэниисэ ба хара таряа бэлэдхэхэ түсэб 109,1 процент дүүргэгдэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда элидхэнэбди. 1949 онойхиһоо 7 миллион 770 мянган пүүд үлүү ехэ шэниисэ гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагдаба. МТС-үүдэй хүдэлмэриин түлөө үгтэһэн счёдуудаар гүрэндэ таряа тушаалга үргэлжэлһөөр.

Областиин колхозууд болон совхозууд 1951 ондо ургаса абаха намарай ба хабарай тарилгын үрһэнүүдээр өөһэдыгөө бүрин хангаа. Энэ жэлдэ колхознигууднай 1949 онойхиһоо үлүү ехэ таряа ажалта үдэртөө абажа байна.

Мүнөө областиин колхозууд, совхозууд ба МТС-үүд хадаа манай областиин гол техническэ культура — хлопогой, наран сэсэгэй, кукурузын, клещевинын, чумизын үндэр ургасые амжалтатайгаар хуряалгада эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ байна, мүн намарай тарилгын бэлэдхэлые түгэсхэжэ ба намарай пар хахалалга эхилээд байна. Колхозно ба совхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажал хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые бэелүүлэн, областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын тула ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна.

Кукуруза, наран сэсэг, клещевина ба малажалай продуктнуудые бэлэдхэхэ, хлопок-сырец хуряаха ба тушааха түсэбүүд колхозуудта болон совхозуудта мүн лэ болзорһоо урид дүүргэгдэхэ, намарай культурануудые тарилга, хабарай бүхы культурануудта зорюулан намарай ба хара парнуудые хахалалга эрхим агротехническэ болзорнуудта үнгэргэгдэхэ, тиин 1951 ондо үндэр ургаса абаха бата бэхи үндэһэ һуури табигдаха гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Таниие областиин колхознигууд ба колхозницанууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд найдуулна.

Украинын КП(б)-гэй Запорожско обкомой Секретарь Г. ЕНЮТИН.
Запорожско областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй исполкомой Түрүүлэгшэ Н. ТИТОВ.
Бэлэдхэлэй Министерствын Запорожско областьдохи Түлөөлэгшэ П. ТАТЕВОСЯН.
Запорожско областиин хүдөө ажахын Управлениин Начальник Г. БОНДАРЕНКО.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр *Иосиф Виссарионович* СТАЛИНДА

Украинска ССР-эй Житомирско областиин колхознигууд ба колхозницанууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд таряа тушааха гүрэнэй түсэбые (кукурузагүйгөөр) болзорһоо урид дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Танда элидхэнэбди. Эдеэ хоолой культурануудые бэлэдхэхэ түсэб 114,4 процент, тэрэ тоодо шэниисэ 147,6 процент дүүргэгдэə. 1949 онойхиһоо 1 миллион 454 мянган пүүд үлүү ехэ шэниисэ энэ жэлдэ гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагдаба. МТС-үүдэй хүдэлмэриин түлөө үгтэһэн счёдуудаар гүрэндэ таряа тушаалга үргэлжэлһөөр.

Областиин колхозууд болон совхозууд намарай ба хабарай культурануудай үрһэнүүдээр энэ жэлдэ өөһэдыгөө бүрин хангаа.

Колхозно ба совхозно ниитын ашаг шэмэтэ малажал хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые бэелүүлэн, Житомирско областиин колхознигууд ба колхозницанууд, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд орооһон ба фуражна фонднуудые байгуулхын тула ехэ хүдэлмэри ябуулна, тэрэшэлэн ниитынгээ малажалда байрануудые барижа байна.

Областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд сахарна свёкло, кукуруза, хартаабха ба бусад пропашной болон техническэ культурануудые хуряалгада, хмель суглуулгада эдэбхитэйгээр бэлэдхэнэ.

Областиин колхознигууд ба колхозницанууд, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд кукуруза ба хүдөө ажахын бусад продуктнуудые бэлэдхэхэ түсэбөө болзорһоо урид дүүргэхын тула бүхы хүсэеэ зорюулха, намарай тарилга ба 1951 оной хабарай культурануудай тарилгын бүхы талмай дээрэ намарай пар хахалалга амжалтатайгаар үнгэргэхэ, ерэхэ жэлдэ үндэр ургаса абахын тула хамаг услови хангаха гэжэ, хүндэтэ Иосиф Виссарионович, Таниие найдуулнабди.

Ленин — Сталинай агууехэ партиин хүтэлбэреэр, манай областиин ажалшад Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам саашадань бэхижүүлгэдэ, манай орондо коммунизм түргэнөөр байгуулхын түлөө бүхы хүсэеэ зорюулха байна.

Украинын КП(б)-гэй Житомирско обкомой Секретарь С. КОСТЮЧЕНКО.
Житомирско областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй исполкомой Түрүүлэгшэ З. БОГАТЫРЬ.
Бэлэдхэлэй Министерствын Житомирско областьдохи Түлөөлэгшэ С. ФРОЛОВ.
Житомирско областиин хүдөө ажахын Управлениин Начальник М. КУЛИК.

МОСКВА, КРЕМЛЬ

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр *Иосиф Виссарионович* СТАЛИНДА

Кубаниин колхознигууд ба колхозницанууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд сайн набшаһа тушааха гүрэнэй түсэбые болзорһоо урид дүүргэбэ гэжэ, хүндэтэ нүхэр Сталин, Танда элидхэнэбди. 1949 онойхиһоо 584 центнер үлүү ехэ сайн набшаһан тушаагдаа. Гүрэндэ тушаагдаһан сайн набшаһанай ниигэ тооһоо 92 процентнь нэгэдэхи сортын байна.

Сайн набшаһа суглуулалга ба гүрэндэ тушаалга үргэлжэлһөөр.

Хизаарай сайн промышленность жэлэйнгээ түсэбые мүн лэ дүүргээ, үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 28 процент үлүү ехэ сортовой продукци үгөө.

ВКП(б)-гэй Краснодарска крайкомой Секретарь Н. ИГНАТОВ.
Краснодарска хизаарай ажалшадай депутадуудай Соведэй исполкомой Түрүүлэгшэ П. ПАНТИКОВ.

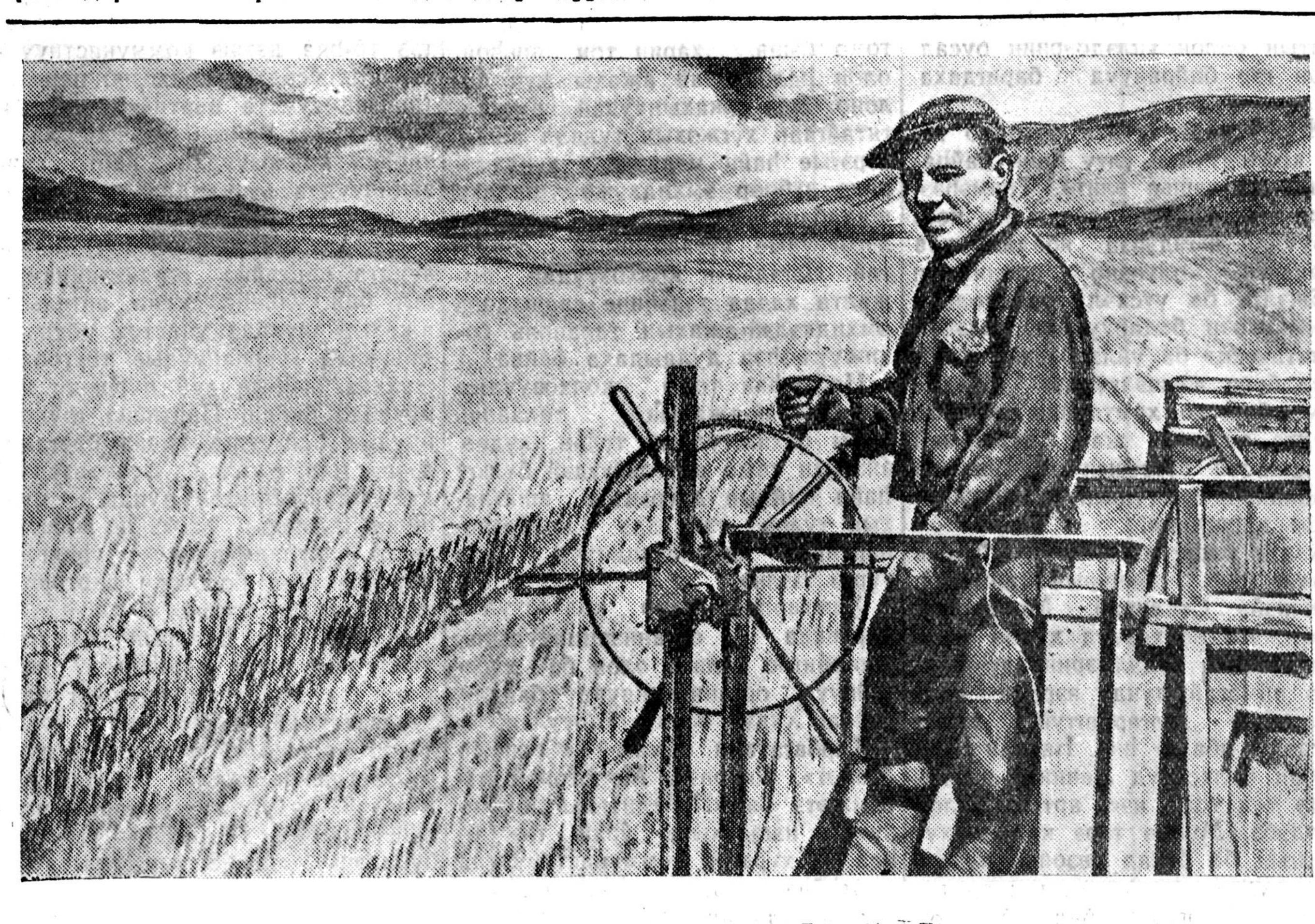

Бага-Хуналейн МТС-эй комбайнер Василий Васильевич Петров Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ үдэр бүри 13—14 гектар таряа хуряажа, нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. В. Петров комбайнаяа жолоодожо ябана.
З. Юртайкинагай фото.

Таряа тушаалгын графигые колхоз бүхэн заабол дүүргэхэ ёһотой

Графигаа үлүүлэн дүүргэнэ

Эб найрамдалай стахановска вахтада жагсаһан Хэжэнгын аймагай Доодо-Худанай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд таряагаа түргэнөөр хуряажа, гүрэнтээ болзорһоо урид тоосохо гэжэ шиидэнхэй. Мүнөө тус колхозойхидой гүрэндэ таряа тушаалгын ябасые харахада, графигаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Жэшээлхэдэ, август соо 320 центнер тушааха байһан аад, энэ һарын 20 хүрэтэр 400 центнер тушааба.

Энэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг Хэжэнгын МТС-эй комбайнер Гомбо Цыбекжапов үдэр соо 18 га хүрэтэр хадажа, тушаалгын темпые шангадхалсана.

Д. Доржиев.

Таһалгаряагүйгөөр таряа тушаана

Томо болгогдоһон Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ таряа тушаалгаяа Зэдын аймаг соо түрүүлэн эхилээ һэн. Мүнөө колхозой гэшүүд гүрэндөө таһалгаряагүйгөөр таряа тушаажа байна. Эдэ үдэрнүүдтэ августовско түсэбөө дүүргэхэнь.

Гүрэндэ тушаагдаха таряа сэбэрлэлгэ ба хатаалга дээрэ хүдэлмэрилдэг колхознигууд Быков, Югова, Хороших, Погодина ба бусад хура бороотойшье үдэрнүүдтэ үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилжэ, нормонуудаа 150 — 200 процент дүүргэнэд. Тэдэнэрэй эрхим ажалай ашаар тус колхоз гүрэндэ үдэр һунигүй таряа тушааха аргатай болоо.

Н. Тюрнев.

Аймаг соогоо түрүүлэн

КУДАРА СОМОН. (Манай корреспондентһээ). Калининай, Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозууд гүрэндэ таряа тушаалгаар аймаг соогоо түрүүлжэ ябанхай. Һаяхан эдэ колхозууд августовско түсэбөө дүүргээд, таряа тушаалгаяа амжалтатайгаар үргэлжэлүүлжэ байна.

Б. Дымбрылов.

Комбайнер Козловой түрүүшын амжалта

«1950 ондо ургаса хуряалгые ба хүдөө ажахын продуктнуудай бэлэдхэлнүүдые үнгэргэхэ тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоолдо харюу болгон Курбын МТС-эй комбайнер Акимф Васильевич Козлов сезон соо 700 га таряа хадаха уялга абаа һэн. Тиигээд «18 партсъездын» нэрэмжэтэ колхозой тарянай эдеэшэхэтэй хамта, поли дээрэ гаража, комбайнаа һаадгүйгөөр ябуулжа эхилбэ. Тиин, һүүлэй долоон хоног соо 160 га таряа хуряажа, түрүүшын амжалта туйлаба.

Тус МТС-эй бусад комбайнернууд мүнөө Козловой дүй дүршэлые халан абаад, үндэр бүтээсэ туйлахын түлөө тэмсэжэ байна.

Д. Баданов.

Эрхим жаткашан

Хэжэнгын аймагай Дээдэ-Худанай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн, 16 наһатай Мубраков таряа хуряалгада амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Мубраков үдэр бүри 5 гектар таряа жаткаар хадана. Хүдэлмэриингөө темпые улам дээшэлүүлхэ уялга абанхай.

Силос—эрхим тэжээлнүүдэй нэгэн

НҮХЭД КОЛХОЗНИГУУД! Элбэг ехээр силос даража, үхэр малаа шэмэтэ тэжээлээр хангая!

Силос даралгые тоонгүй байхадань...

Урда жэлнүүдтэ Хэжэнгын аймагай зарим колхозууд үбһэ тэжээл багаар абажа, үбэлэй үедэ үхэр малаа тураадаг, мүн хороодог байгаа. Тэрэнэй эсэстэ малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтэ таһалдадаг һэн. Гадна, малай ашаг шэмэ, илангаяа һү һаалга өндэ тон бага байдаг. Тэрэнэй гол шалтагаанинь хадаа шэмэтэ тэжээл болохо силосые тоонгүй, тэрэниие малда эдюулдэггүй ябадал болоно. Теэд, тус аймагай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд урда жэлнүүдэйнгээ энэ алдууһаа һургаал абангүй, 1950 ондо үбһэ тэжээл бэлэдхэлые баһал унжагайруулжа байха юм.

Аймагай олонхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд силос даралгые тоодоггүй заншалаа орхёодүй. «Ударник» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Родионов) силостэ хэрэглэгдэхэ ургасаар элбэгшье һаа, тэрэниие хосороожо байна. Энэ колхоз 400 тонно силос дараха түсэбтэй аад, оройдоо 25 тонно дараа. МТС-һээ үгтэһэн силос хэршэхэ машиные эндэхид хэрэглэнгүй миил байлгана. Мүн «Майн 1» колхоз силос даралгые өөрөө бүтэхэ ябадалда найдажархиһан байна. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд тусхайлбал, правлениин түрүүлэгшэ Бадулин силос дараха түсэбые заатагүй дүүргэхэ тушаа ямаршье хэмжээ абанагүй. Тиимэһээ колхознигуудынь хура бороотой үдэрнүүдтэ силос даралгада олоороо гарахын орондо, харин гэр гэртээ амаржа байдаг юм. Силос даралгада иимэ харюусалгагүйгөөр хандажа байһан колхозууд тус аймаг соо олон. Тиимэһээ олон колхозуудынь силос дараха түсэбүүдээ миил 20—30 процент дүүргэһэн байха юм.

Энэ аймагта имагтал силос даралга тоогдохогүйһөө гадна, набшаһата ба витаминна тэжээлнүүд хэрэгсээгдөнэгүй. Гол түлэб малажал эрхилдэг Ворошиловай нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Гомбоев), Сталинай нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Мункин), «Манай ажал» (түрүүлэгшэнь нүхэр Гунзынов) колхозууд аяар мүнөө хүрэтэр нэгэшье килограмм набшаһата ба витаминна тэжээл бэлэдхээгүй байха юм.

Тэрэшэлэн энэ аймагай зарим колхозууд үбһэнэй валова суглуулгын түсэбые гүйсэд дүүргэхэ тушаа шанга хэмжээнүүдые абанагүй. «Манай ажал», «Майн 1», Хэжэнгын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ, «Улаан Таряашан», «Ленинэй зам», «Комсомол» ба бусад колхозууд бии байгаа сабшалангаа мүнөө хүрэтэр хүсэд ашаглангүй, үбһэ сабшаха түсэбөө угаа ехээр унжагайруулжа байха юм. Шалтагааниинь юуб гэхэдэ, үбһэ хуряалга дээрэ хүдэлмэрилдэг колхознигуудай ажалай эмхидхэлые һайжаруулха тушаа шанга хэмжээнүүд абтаагүй байһаар. Тиимэһээ олон колхознигууд үдэрэйнгөө нормонуудые дүүргэдэггүй, мүн зарим бригадануудайнь гэшүүд үбһэ хуряалгада хабаадангүй, гэртээ һуужа байдаг юм. Энээндэ баримта болгон «Манай ажал» колхозые харуулая. Энэ колхозой олон гэшүүд үбһэ хуряалгада хабаадаанагүй. Тиихэдэ үбһэшэдэйнь олонхид үдэрэйнгөө нормонуудые дүүргэдэггүй байна. Сенокосилкын машинистнүүд даалгабаринуудаа миин 40 — 50 процент дүүргэдэг. Ушарынь хадаа тарянажалай бригадада ажалай жаяг заршам ба эмхидхэл һулаар табигданхай. Үглөөгүүр хүдэлмэридөө орой гараха, үдэшэнь эртэ ороно ябадал эндэ саг үргэлжэ үзэгдэдэг. Теэд, колхозой түрүүлэгшэ Гунзынов, партийна организациин секретарь Жанчиков гэгшэд бригадануудта ажалай эмхидхэл һайжаруулхын түлөө хүсэд оролдолго гарганагүй. Тэдэнэр сабшалан дээрэ үсөөн ошодог, колхознигуудтай хөөрэлдөө хэдэггүй шахуу юм.

Энэ колхозой үбһэ хуряалгада туһалхаяа Улан-Удэ городһоо ерэһэн хүнүүдые ажал дээрэ зүбөөр элсүүлхэ тушаа хэншье һаналаа табинагүй. Тиимэһээ тэдэнэр бригадирай даалгабари үгэхыень хүлеэһээр үглөөнэй 10-аад час болотор миил һуудаг.

Мүн «Заветы Ильича», «Зургаанай зам», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта ажалай эмхидхэл нимэрхүү.

Мүнөө үбһэ тэжээл бэлэдхэлгые дүүргэхэ саг ерэжэ байна. Тиимэдэ Хэжэнгын колхозууд сабшалга, силос даралгые эрид хурдадхажа, малдаа бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ даалгабаряа заатагүй дүүргэхэ хэмжээ абаха ёһотой.

М. Кряжев.

Эдэнэр эрхим жэшээ харуулна

Үхэр малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулха ябадалай ехэ удхашанартай байһые зүбөөр ойлгожо, ажалай үндэр бүтээсэ түйлладаг колхознигууд Доодо-Курбын сельсоведэй (Заиграйн аймаг) Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо нилээд олон. Эндэ үбгэд, хүгшэд оролдосотойгоор хүдэлмэрилжэ, ажалай жэшээ харуулна. Тэдэнэй дунда Балмаев Жамбал, Гончикова Цырма, Бадмаев Дарма, Базаржапов Чимит гэгшэд үдэр бүриингөө даалгабаринуудые үлүүлэн дүүргэжэ, түрүү ажалаараа шалгарнад. Тэрэшэлэн Дугаржапов Дагба, Галимова Салима, Раднабазарова Цырендулма гэгшэд нормонуудаа үлүүлэн дүүргэдэг байна.

Эдэ түрүүшүүлэй жэшээгээр ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлжэ, хуряалгын хүдэлмэриие ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхын түлөө энэ колхозой үбһэшэд бүхы хүсөөрөө оролдожо байна.

Г. Жабонова.

Тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө таһалдуулжа байна

Үбһэ хуряалгада 4 сенокосилка, 8 морин тармуур гаргаха түсэб зохёоһоороо хизаарлаад, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой (Прибайкальска аймаг) правлени бүхэли зунаа һанаа амархан үнгэргэжэ байна. Тиихэдэнь, малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха гэһэн шухала зорилго һаатажа байха юм. Тус колхоз 7610 центнер үбһэ бэлэдхэхэ аад, оройдоо 2000 гаран центнер хуряаһан байна. Колхозой правлени ба партийна организаци түсэбэй ёһоор хараалагдаһан, дээрэ дурсагдагша машинануудай орондо, сабшалан дээрэ миил 2—3 сенокосилка, 4 морин тармуур гаргаһан байгаа. Мүн үбһэндэ ябаха зарим колхознигуудыншье ажалда хабаадаагүй. Тарянажалайнь бригадада ажалай жаяг заршам һулаар табигданхай. Үбһэ сабшадаг, тармадаг колхознигуудай олонхидынь үдэрэйнгөө нормонуудые дүүргэдэггүй байха юм. Тиимэһээ аяар һараһаа үлүү болзор соо оройдоо 300 гектар гэхэ гү, али үдэр бүри дунда зэргээр 10 гектар үбһэн сабшагдаһан байна. Гадна, аяар 40-өөд гектарай үбһэн хуряагдангүй, хура бороодо орожо хэбтэхэ юм.

Мүн силос даралга, набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэнэ. Таряа хуряалга дээрэ мүнөө комбайн хүдэлмэрилжэ байна. Гэбэшье, һолоомо һүрилэлгые эмхидхээдүй байһаар. Правлениин түрүүлэгшэ Крашенинников, партийна организациин секретарь Подкорытов гэгшэд үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө заатагүй дүүргэхэ тушаа шанга хэмжээнүүдые абанагүй. Тиимэһээ энэ колхоздо үбһэ хуряалга ёһо тэдыгээр үнгэргэгдэжэ байха юм.

Е. Викторова.

Галуута-Нуурай № 2 шахтын взрывник Николай Каныгин гээшэ Шахтёрой үдэрэй хүндэлэлдэ стахановска вахтада жагсаад, үдэрэйнгөө даалгабариие 300 процент хүрэтэр дүүргэнэ:

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Николай Каныгин.

А. Истоминой фото.

ШАХТЁРНУУДАЙ ҮДЭРТЭ

15 мянган тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур үгэхын түлөө

Галуута-Нуурай Рудоуправлениин шахтануудай коллективүүд шахтёрнуудай Үдэртэ эршэмтэйгээр бэлэдхэжэ байна. Эндэхи шахтануудай бүхы шахтёрнууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд шахтёрнуудай Үдэр хүрэтэр 15 мянган тонно шулуу нүүрһэ түсэбһөө гадуур үгэхэ уялга абанхай. Тэрэнээ дүүргэхын түлөө шахтануудай, халаануудай, участогуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Энэ мүрысөөндэ № 2 шахта түрүү һуури эзэлжэ ябана. Тэрэ хадаа августын 20 үдэр соо 728 тонно шулуун нүүрһэ түсэбһөө гадуур малтаһан байна.

Тус шахтын горно мастер нүхэр Болдавскиин халаан августын 20-най үдэр 40 тонно нүүрһэ үгэхэ байһан аад, 73 тонно үгэжэ, халаанайнгаа нормо 200 шахуу процент дүүргэбэ.

Мүн энэ үдэр № 5 шахтын хоёрдохи участок 21 тонно, нэгэдэхи участок 15 тонно нүүрһэ түсэбһөө гадуур үгэбэ.

Шахтёрнуудай Үдэрые социалистическэ уялгаяа дүүргэжэ, эрхим бэлэгтэйгээр угтахын түлөө тэндэхи шахтёрнууд бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллажа байна.

Н. Цыбенов.

Долоон жэлэй шэнэ һургуулида

Еланска һургуули (Бичура) мүнөө жэлдэ долоон жэлэй болгогдоо. Һуралсалай шэнэ жэлдэ һайнаар бэлэдхэбэ. Классууд, парта, доска мэтэнүүдынь сүм заһабарилагдаа. Бүхэли үбэлдөө түлихэ түлеэн һургуулиин газаа асарагданхай.

Эдэ бүхы хүдэлмэридэ Еланска сельсовет ехэ туһа хүргөө.

Ф. Степанов.

И. В. СТАЛИНДА АМАРШАЛГАНУУД

Нүхэр И. В. Сталинай 70 наһанай ойтой дашарамдуулан партийна, советскэ болон олониитын организацинуудһаа, ажалшадай коллективүүд, Советскэ Союзай гражданинууд, гүрэнэй, ниитын организацинуудһаа ба хилын саанахи элдэб юурнуудһаа И. В. Сталинай нэрэ дээрэ олон тоото амаршалганууд ороһон байна.

Олон удаан жэлнүүдтэ элүүр энхэ ажаһуухыень нүхэр Сталинда бүхы зүрхэнһөө хүсэһэн амаршалгануудые хүргэбэ:

Сталинградска областиин Логовско районой, «Красный путь» колхозой колхознигууд;

Харьковска областиин Двуречинскэ районой «Комсомолец» колхозой колхознигууд;

Полтавска областиин Гадячска районой «Зразок Життя» колхозой колхознигууд;

Ворошиловградска областиин Ново-Псковско хүдөө ажахын һургуулиин һурагшад, багшанар ба албахаагшадай коллектив;

Тамбовско областиин Рудовско районой, Чкаловай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд;

Тюменскэ областиин Микояновска районой «Заря» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд;

Молдавска ССР-эй Вульбокско МТС-эй хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Бендерскэ хилээмэнэй комбинадай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Вологодско «центромаслострой» трестын механическа заводой хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Кабакска спиртын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Ростовско областиин Тарасовска ороонһоной совхозой хүдэлмэришэд, албахаагшад ба мэргэжэлтэд;

Курска областиин Серегинэй нэрэмжэтэ арһанай заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Украинска ССР-эй наукануудай Академиин Т. Г. Шевченкын нэрэмжэтэ украинска литературна Институдай хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Красноярска хизаарай «Хуторок» гэжэ мал шахалгын совхозой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд ба албахаагшадай коллектив;

Харьковска областиин Вутаевска МТС-эй хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Листвянска леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Пензенскэ областиин Сулеймановска МТС-эй хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Омско картографическа фабрикын хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Азербайджанска ССР-эй Лачинска районой, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд;

Молдавска ССР-эй «Прогресс» гэжэ винодельческэ совхозой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд ба албахаагшад;

Грозненско областиин Караногайска районой Димитровэй нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд;

Тюмень городой архитекторнууд;

Тульска областиин Липецкэ районой «Новая жизнь» колхозой колхознигууд;

Бобруйска областиин Старобинска районой «Чирвоная зорька» колхозой колхознигууд;

Чувашска АССР-эй Яльчикска районой, Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд;

Латвийска түмэр замай Рига-Шкиротово паровозно депогой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Тюменскэ областиин Раздольско совхозой хүдэлмэришэд, албахаагшад ба мэргэжэлтэд;

Алтайска хизаарай, «Заготзерно» Бурлинска пунктын хүдэлмэришэд, хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Пензенскэ ой модоной ажахын управлени ба Кромшинска ой модо хамгаалгын станциин хүдэлмэрилэгшэд;

«Социалистическое земледелие» газетын редакци ба хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан;

Ростов-на-Дону-дахи «Главунивермаг» гэжэ универмагай хүдэлмэрилэгшэд;

Тамбовско областиин Платоновска районой партийна эдэбхитэдэй суглаан;

СССР-эй хэлхэе-холбооной Министерствын Ставропольско линейно-техническэ узелай хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Краснодарска краевой партийна һургуулиин һурагшад, багшанар, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Сталинградска областиин Фроловско ой модо хамгаалгын станциин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Курск городой уранһайханай-графическа педагогическа училищиин һурагшад, багшанар ба албахаагшадай коллектив;

Молодеченскэ областиин Воложинска МТС-эй хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Шахт городой № 31 дунда һургуулиин багшанар ба һурагшад;

Кировоградска областиин Подвысоцка районой 18-дахи партсъездын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд;

Тобольск городой медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд;

Марийска АССР-эй Виловатовско һургуулиин багшанар ба һурагшад, Космодемьянскаягай нэрэмжэтэ пионернүүдэй дружина;

Тамбовско областиин Ржаксинска районой «Свободный труд» колхозой колхознигууд;

Тюменскэ областиин Бигелинска МТС-эй хүдэлмэришэд, албахаагшад ба мэргэжэлтэд;

Бурят-Монголой АССР-эй Иволгын аймагай «Таежник» гэжэ промколхозой гэшүүд;

Бурят-Монголой АССР-эй Онохой модоной комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Молодеченскэ областиин Островецка районой, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд;

Молдавска ССР-эй Згурицка районой «Победа» колхозой колхознигууд;

Алтайска хизаарай Егорьевско районой «Большевик» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд;

Тамбовско гүрэнэй заводской конюшниин хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд ба албахаагшадай коллектив;

Воронежско областиин Мало-Верхнеска МТС-эй хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Боровичско хилээмэнэй комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Курска областиин Беленихинскэ районой, «Путь к социализму» колхозой колхознигууд;

Ульяновска областиин Сакко ба Ванцеттиин нэрэмжэтэ совхозой хүдэлмэришэд, албахаагшад ба мэргэжэлтэд;

Минскэ областиин Борисовска районой Майн 1-эй нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд;

Ашхабадска областиин Кировскэ районой Менжинскиин нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд;

Ленинградска «Линотип» гэжэ заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Новочеркасска хүгжэмэй һургуулиин һурагшад, багшанар ба хүдэлмэришэдэй коллектив;

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

НЭГЭДХЭГДЭҺЭН КОЛХОЗУУДАЙ ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИНУУД

Жэжэ колхозуудые хүдөө ажахын томонууд артельнууд болгон нэгэдхэхэ ехэ ба тон шухала хүдэлмэри республикын аймагуудта ябуулагдажа байна. Артельнэ ажахыгаа саашадань түргэнөөр дэбжүүлхэ, колхозно олониитын материальна ба культурна хэмжээе улам дээшэлүүлхэ шэнэ, тон ехэнүүд арга боломжонууд нэгэдхэгдэһэн колхозуудай урда нээгдэнэ. Хүдөө ажахын ба бусад машинануудые үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглаха, газар таряалангай ба малажалай культурые дээшэлүүлхын, артельнэ ажахые али бүхы талаарнь хүгжөөхын тулада агрономическа наукын шэнэ түйлалтануудые ба түрүү дүй дүршэлые хэрэглэхэ тааламжатай услови томо колхозуудта байгуулагдана.

Нэгэдхэгдэһэн колхозуудта ямар ехэ хэмжээтэйгээр ба хэр зэргэ түргэнөөр шэнэ барилгын хэгдэжэ байһые Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой жэшээ дээрэһээ элеэр хаража болохо байна. Энэ томо артельдэ тус аймагай Сталинай, Ворошиловай нэрэмжэтэ ба «Коминтерн» колхозууд нэгэдэнхэй. Колхоз болбол артельнэ ажахын хүгжэлтэдэ тон ехэ удхашанартай зорилго байһан ехэ хүсэтэй электростанци барилгые нэгэдһэнһээ хойшонхи түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн шиидхэжэ ороо. Тиихэдээ хүндэ хүдэлмэринүүдые үргэлжэдэнь электрификацилха ба механизацилха ябадалые хангажа шадаха юм. Станциин барилга энэ жэлдэ дүүргэгдэхээр хараалагдана. Мүн баһа шэнэ механическа тээрмэ ба үйлэдбэриин бусад хэдэн объектнүүдые барилга эрхилэгдэжэ байнхай. Ойрын үе соо колхозой болбосон зохид түхэлтэй шэнэ центр баригдахаар хараалагдана. Тэндэнь колхозой клуб, дунда һургуули, радиоузел, хүдөө ажахын культурын байшан, колхозой правлениин байшан ба ниитын болон үйлэдбэриин бусад олон гэр байранууд баригдаха юм.

Жэжэ колхозуудта орходоо томо колхозуудай үлүү һайн байһаниинь хэндэшье элитэ. Тиимэһээ томо артельнүүд болон жэжэ колхозуудай нэгэдэһэн ябадал хаа хаанагүй колхозно олониитын дэбжэлтэ ба үүсхэл оролдолгые улам ехээр бадаруулдаг, тэдэнэй политическэ ба үйлэдбэриин эдэбхиие бүри дээшэлүүлдэг байна. Томо боложо хамтарһан колхозуудта ажалай жаяг заршамай ба ажалай бүтээсын дээшэлжэ байһаниинь түрүүшын үдэрнүүдһээ элеэр харагдана.

Хэдэн олон жэшээнүүдэй нэгые абажа үзэе. Бичүрын аймагай Ленинэй, Сталинай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд хүдөө ажахын сезонно хүдэлмэриие дүүргэлгээр аймагай дунда зэргын колхозуудһаа илгардаггүй, харин гээгдэжэ ябадаг һэн. Һаяхан эдэ гурбан колхозууд Ленинэй нэрэмжэтэ тон томо нэгэ артель болон нэгэдэбэ. Мүнөө тэрэ колхоз хуряалгын ба бусад сезонно хүдэлмэринүүдээ дүүргэлтын талаар түрүүшүүлэй зэргэдэ ябадаг болоһон ба бусад колхозууд тэрэнһээ үльгэр жэшээ абадаг болобо.

Жэжэ колхозуудые нэгэдүүлэн томо болгоходо артелиин ажал хэрэг өөрөө урган дэбжэхэ, ямаршье һаад бэрхэшээл ушархагүй гэжэ ойлгохо болоо һаа тон буруу ба алдуутай байна. Колхозуудые томо болголго хадаа тэдэнэй ургаха ба һалбаран хүгжэхэ түйлай ехэ арга боломжо олгоно, зүгөөр тэдэ арга боломжонуудые хэрэглэжэ шадаха хэрэгтэй. Томо болгогдоһон колхоз хадаа имагтал томо бэшэ, харин тон оньһон, олон һалбаритай ажахы мүн болоно. Эдэ ажахынуудай амжалтатайгаар хүгжэхын тулада ажал хэрэгые һайн мэдэдэг, хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ шадаха шадабаритай хүнүүд артелиин хэрэгүүдые хүтэлбэрилхэ ушартай. Нэгэдэһэн колхозуудай амжалта хадаа тэдэниие саашадань эмхидхэлэй-ажахын талаарнь бэхижүүлгэһээ дулдыдаха байна.

Нэгэдэһэн томо колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаарнь улам бэхижүүлхын түлөө, хүдөө ажахын томо артельнүүдэй бүлюу һайн байһые дүүрэнээр ашаглахын түлөө тэмсэлдэ колхозно партийна организацинууд ехэ үүргэ зээлнэ.

Хамтарһан томо колхозуудта партийна организацинуудынь тоогойнгоо талаар олон ба хүсэтэйнүүд организацинууд байдаг байна. Хэдэн жэшээ харуулая.

Тарбагатайн аймагай «Серп ба Молот», Кировэй, Молотовой нэрэмжэтэ ба «Победитель» колхозууд, нэгэдэхынь урда тээ 6-һаа 12 хүрэтэр коммунистнуудтай партийна организацинууд байгаа. Мүнөө эдэ артельнүүдэй нэгэдэжэ томо болоод байхада партийна организацинь 36 коммунистнуудһаа бүридэнэ. Бичүрын аймагай томожуулагдаһан колхозуудые абажа үзэбэл: Калининай нэрэмжэтэ колхозой парторганизаци 44, Ждановай нэрэмжэтэ — 49, «Коммунизм» колхозой — 51 коммунистнуудһаа бүридэнэ. Сэлэнгын аймагай, Сталинай нэрэмжэтэ томо болгогдоһон колхозой парторганизаци 77 коммунистнуудһаа бүридэнэ. Парторганизациин иимэ составтай байхада артельнэ ажахын бүхы шухала һалбаринуудые, колхозно ажабайдалай бүхы талые өөһэдынгөө нүлөөндэ абаха үргэн арга боломжо бии болоно.

Колхозуудай нэгэдэхын урда тээ 15-һаа дээшэ коммунистнуудтай тон үсөөхэн колхозно парторганизацинуудта партийна бюро һунгагдадаг байгаа. Мүнөө хамтарһан колхозуудай парторганизацинуудта бултандань партийна бюронууд һунгагдаа.

Нэгэдэжэ томо болоһон колхозуудта партийна организацинуудые байгуулһанай удаа, артельнэ ажахын шухала участок бүридэ партийна группануудые тогтоохо шухала байһые дүй дүршэл харуулһан байна. Партийна группануудые байгуулга хадаа бригада дээрэ мал ажалай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда, мүн ондоо тээшье партийно-политическэ хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулха арга боломжо парторганизацинуудта олгоно.

Жэшээлхэдэ, Бичүрын аймагай хамтаржа томо болоһон 7 колхозуудта 18 партгруппанууд байгуулагданхай. «Коммунизм» колхоздо малажалай фермэнүүд дээрэ 2, таряан ажалай бригаданууд дээрэ 3, хамталаа 5 партгруппа байгуулагдаа. Партийна группа бүридэнь 6—8 коммунистнууд тоологдоно. Энэ колхозой таряан ажалай № 3 бригадын партгруппа 7 коммунистнуудһаа байгуулагданхай.

Партгруппын коммунистнууд колхознигуудай дунда агитационно хүдэлмэри гүримшалан ябуулна. Бригада дотор партгруппын эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулдагынь алхам бүхэндэ мэдэрэгдэхээр байна.

Колхозуудай хамтарһанай хойто тээ тэндэ коммунистнуудые хубаарилан табилгада ехэхэн хубилалта болобо. Коммунистнуудай олонхинь колхозно үйлэдбэриин шиидхэхы участогууд дээрэ гаргагдаһан байха юм. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой 77 коммунистнуудай 52-нь бригаданууд дээрэ хуряалгын хүдэлмэридэ, 19-нь малажалай фермэнүүд дээрэ, 2-нь барилга дээрэ, 4-ниинь захиргаанай аппарадта хүдэлмэрилнэ. Коммунистнууд хадаа социалистическэ мүрысөө эмхидхэгшэд байхаһаа гадна, үндэр бүтээсэтэ ажалай жэшээ харуулан олониитэ колхознигуудые дахуулан ябадаг, поли дээрэ колхознигуудай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулдаг юм.

Тиимэһээ нэгэдэжэ томо болоһон колхозуудай партийна организацинууд тон ехэ хүсэн мүн болоно. Тэдэнэр хадаа өөһэдынгөө эмхидхэлэй ба ниитэ-политическэ хүдэлмэриин хэмжээе нилээд дээшэнь үргэжэ шадаха ба үргэхэ ёһотой байна.

Хамтарһан колхозуудай партийна организацинуудай урда ехэнүүд ба харюусалгатай зорилгонууд табигдана. Тэдэнэр болбол ажахын хүтэлбэриин ажал-ябуулгые хинаха эрхэеэ шадамараар хэрэглэжэ, ажахынгаа бүхы һалбаринуудые гүнзэгыгөөр мэдэжэ, артелеэ шууд дэбжэлтын замаар хүгжөөхэ ба бэхижүүлхэ ябадалые хангаха ёһотой. Тэдэнэр хадаа ниитэ-политическэ хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулжа, колхоз[...] гуудай социалистическэ уша[...] ёһо мэдэлгые саг үргэлжэ дэ[...] шэлүүлхэ, колхозой урда табиг[...]һан зорилгонуудые амжалтата[...]гаар шиидхэхын түлөө тэмс[...] тэдэниие улам нигтаар жагса[...] ёһотой. Партийна организацину[...] болбол колхозно үйлэдбэридэ а[...]рономическа наукын түйлалт[...]нуудые ба хүдөө ажахын түр[...] шүүлэй дүй дүршэлые нэбтэрүү[...]хын түлөө сусаршагүй тэмс[...] газартаряалангай ба малажал[...] культурые шууд дээшэлүүлхэ ё[...]той. Колхозно кадрнуудые ш[...]лэн олохо ба бэлэдхэхэ, гүрэ[...] жаяг заршам ба хүдөө ажах[...] артелиин Уставые наринаар са[...]ха үзэлөөр тэдэниие хүмүүжүү[...]гэ хадаа тон шухала зорилго б[...]лоно.

Урдаа табигдаад байһан зор[...]гонуудые колхозно партийна о[...]ганизацинуудай амжалтатай[...] бэелүүлхын тулада партиин ай[...]муудай зүгһөө саг үргэлжын [...] дото туһаламжа хэрэгтэй бай[...] ВКП(б)-гэй зарим айкомууд ко[...]хозно партийна организацину[...] секретарьнуудтай семинар үнг[...] гэжэ. хамтарһан колхозуу[...] парторганизацинуудай хүдэлмэ[...]дэ үзэгдэһэн һайн талыень с[...] солһон байха юм. Мүн партгру[...] поргнуудтай семинарнууд үнг[...] гэгдэнэ. Алишье семинарынь [...] даа һайн үүргэ дүүргэхэ бай[...] ниинь лабтай. Зүгөөр колхоз[...] парторганизациин секретарьну[...] ба группарторгнуудта байра [...] рэнь саг үргэлжэ заабари [...] гүйлай шухала байна.

Хамтарһан колхозуудай па[...] тийна организацинуудай хүдэл[...] риие шэнэ оршон байдалай [...] жэ байһан үндэр эрилтын [...] жээндэ хүрэтэр үргэхэ гээшэ [...] хала зорилго болоно.

Я. Оршанский.

Москвада болохо бурят-монголой литературын Вечертэ

★ ★

МИНИИ БЭЛЭДХЭЛ

Энэ жэлэй декабрь һарада Москвада болохоёо байһан бурят-монголой советскэ литературын Вечер хадаа сэсэн мэргэн ленинско-сталинска национальна политикын аша үрөөр һалбаран хүгжэжэ байгаа удхаараа социалистическэ ба формоороо национальна бурят-монголой соёл культурын һайндэр болохо байна.

Вечер болбол манай уранзохёолой бүхэсоюзна харалга мүн. Тиимэ хадань, энэ ехэ ўшаралта үдэртэ эрхимээр бэлэдхэхэ гээшэ манай уранзохёолшодой арюун уялга болоно.

Би энэ Вечертэ шадалаараа бэлэдхэжэ байнам. Һаяхан «Байгалай үмэнэхи наран доро» гэжэ повесть бэшэжэ дүүргэбэб. Энэ повесть соо манай колхозуудай бэхижэлгэ, хоёр хүршэ колхозуудай ниилээд, хүсэ ехэтэ машинануудые хүсэдөөр хэрэглэжэ байһаниинь, үндэр ехэ ургасын түлөө тэмсэлынь харуулагдана. Хитад ба Корея тухай циклнүүд болон эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй темэдэ шүлэгүүдые бэшэжэ дүүргэһэмни, мүнөө «Ази дээгүүр толон яларна» гэжэ сборник соо оруулагдан, ород хэлэн дээрэ хэблэгдэхээ байна. «Ангарай военком» ба «Алтан бэлигтэ баатар» гэжэ поэмэнүүдни мүн ород хэлэн дээрэ хэблэгдэхээр бэлэн болоо. Москвада шүлэгүүдэймни тусгаар сборник ород хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ байнхай.

Мүнөө «Саянай хормойдо» гэжэ роман бэшэжэ байнам.

Тэрээнһээ гадуур хэдэн шэнэ шүлэгүүдые бэшэхэ түсэбтэйб.

Цэдэн Галсанов, поэт.

Цыден-Жап ЖИМБИЕВ

Улан-Удэмни толорно

Алтарһан Москвагай
Аша город һүниндөө
Аржагар туяагаар
Ялардаг лэ, һонин даа.

Энхэ тэнюун Бурядайм
Эгээл һайхан мүрэнүүд
Эндэһээ хүтэрэлдэн,
Эбтэй саашаа урданад.

Намдуухан долгин дээрэнь
Мянга түмэн галнууд
Миралтаһан гэрэлээ
Миндаһалан үлхэнэд.

Тэдэнэй туяанууд
Тэнгэри, һарын бэшэ юм —
ТЭЦ, завод, комбинат,
Театрнуудай элшэ юм.

Хүнхинөө пароходой,
Хүүргээр гүйһэн «ЗИС»-үүдэй,
Үелһэн бидэнэй
Орденуудай толон лэ.

Алтарһан Москвагай
Аша город һүниндөө
Аржагар туяагаар
Ялардаг лэ, һонин даа.

Д. ГУНЗЫНОВ

Үдэшэлгын үгэ

Мүнөөдэр
Москва Ханда мордохонь,
Мүнгэн медаль,
Магтаалаа абаад ошохонь
Ажалдаа байгаад
Бэрхээр эрдэм шудалаа,
Абьяас бэлигтэ
Басаган гэгдэн алдаршаа.
Эрхим хонишон,
Ирагуу дууша Хандынгаа
Институдтаа
Илахыень юрөөн үдэшэхээ
Үетэн нүхэдынь,
Колхозникууд сугларба.
Үбгэд хүгшэд
Үхибүүд булта хамтарба.
Арюухай төөбии
Аршан, аршан нюдээ,
Аяар холоһоо
Асаран эхилбэ үгэеэ:

«Хаанта үедэ
Хаанашье ошодоггүй һэм,
Харанхы һүнидэ
Хаагдан төөрин ябадаг һэм.
Дааараха, үлдэхы
Нютагтаа үзэһэн хүнби,
Далай болотор
Нёлбоһоо адхаһан хүнби.
Мүнөө ашамни
Москва ошохонь гээшэ,—
Мүнхэ жаргалай
Одон, һүлдэ тээшэ.
Дуратай ажалаа
Колхоздоо хэхэ зуураа
Дунда һургуули
Үдэшэндөө һуран дүүргээ.
Зоригынь ехэ—
Зоотехник хэзээш болохол,
Золни ехэ—
Зондоо ашамни туһалхал!»

Цыден-Жап ЖИМБИЕВ

Баян нуга

(Поэмын үргэлжэлэл)

Арад зоной туһада
Арюун манай хэрэг лэ.
Энэ хадаа бүгэдэ
Эгээл дээдын жаргал лэ.
Бишье баһа һулагүй
Байнаб гэжэ һанагшаб.
Бишыхануud булагһаа
Байгал далай болоо бшуу.
Үнэн багша Сталинтай
Үүри байһан талаантайб.
Алтан нэгэ үедэ
Ажа һууһан азатайб.
Үглөө бүхэндэ наран
Улам шангаар шарана.
Үдэр бүридэ һаһам
Ута болоходол гэнэ».
Ула зула хоёрой
Умдан—золынь оёоргүй.
Үбгэн гэртээ оробо,
Үхин далаа эрьебэ.
Аман соогоо айһандли
Аялгалан алхална.
Саарһа иран байһандли
Саһан доронь хахинана.
Эсээ, ехээр эсээ даа
Ээдэлдэнэ хүлнүүдынь.
Шамарламаар байна даа
Хамаг хэһэн юумэнүүдынь.
Үргөө соогоо Дулмаади
Ороод дэнгээ аһаагаа.
Үүрэй дохёон зэдэлтэр
Саарһа гүүрһа шалаагаа.
Холын город—эжыдээ,
Хилэ дээрэ—инагтаа
Мэнын һонин тооложо
Мэндын тэмдэг бэшэжэ,
«Булад яагаад хатуужааб»
Гэһэн дэбтэр баринхай,
Дууһынь дабтан хадуужа
Дууран бүхөөр һажанхай.
Налуухананаар эбһээлэн
Номоо шангаар барина.
Монсуу елэн гэзэгэнь
Нойр соонь таран задарна...
Үбсүү тулан нэбшыһэн,
Үбһэ ногоо үлгыдэһэн,
Үдхэн тунга сабшалан
Үбэр араар ургуулжа,
Арбай түмэн залаае,
Арад зоной бараае,
Алтан далай таряае

Алиш тээгээ надхуулжа,
Ханашагүй сэнгэлиг,
Хангал үрөөр баялиг,
Халуун зүгэй сэсэглиг
Колхоз соогоо умбуулжа,
Хүүхэй нойрсон хэбтэнэ.
Ханда абгай гүбэрнэ:
Хэтэ һайхан зүүдэеэ
Хараарай даа, бэеэрээ».
Дубовтанһаа гаража,
Дуугай саашаа алхалжа
Ябатараа Түгэлдэр:
Яагшаабибди... Ши, нүхэр,
Юрдөө залуу хүн хаюмш,
Юугээ бодон ябаа һэмш»—
Гэшхёод далда ороо юм.
Тэрэ сагһаа Тарбаев
Хаана дайнда үзөөгүй
Гашуудалаа этьгэнэ.
Мүнөөш эдэ бүхэнөө
Манай хүбүүн сэдьхэнэ:
«...Зоной ьангин гэшхэмһээнь
Зүбөөр гээгдээт гээ һэн ха.
Тугалнуудай бэлшээр соонь
Толгой эрьеэд байна хаб...»
Дабхар шэлтэй сонхыень
Дайран хайна бурдаһан.
Үүлэн соогуур түнхэлһэн
Үбгэн — һара бүрүүлхэн.
«Хайрагүйгөөр шоо үзэн
Хараашьёхоо яагаа бэ.
Заһархаяа болиһон
Зайлмар гэжэ һанаа гү?»
Һама—Жабынь фотоһоо
Һаатуулһандал энеэнэ.
Үни хада унтарһан
Папиросынь бутарна.
«Үгы яагаад алдуугаа
Усадхахаб бушуугаар?»
Үүр сайлганай урдахи
Утаари нүхэн харанхы.
Зүүн урдаһаа огторгойн
Зубхи сайран алтарба.
Стол дээрэхи телефон
Сортоотойгоор наярба.
Эгээл холын фермэһээ
Илдам хоолой ооголно.
Иижэ инаг хоёрнай
Энхэ золоо холбоно!

(*Үргэлжэлэлынь хожо м гараха*).

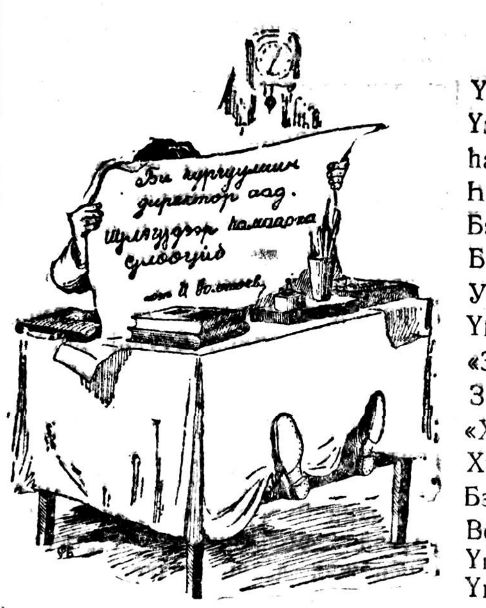

Поэт Цокто Номтоев удаан саг соо зохёол бэшэнэгүй

Үгэнүүдни
Үзэг боложо үгэхэл байха,
Һанаамни
Һайхан даа, бүтэхэл байха,
Бэшэхээ
Бэеэ зэһээд һууналби,
Урдаа
Үнинэйнгөө номуудые бариналби;
«Зориг»
Золтой байжашье магадгүй,
«Хүлэг»
Хүсэтэй гэгдэжэшье магадгүй.
Бэлэгни —
Вечертэ бэлдэһэмни энэл даа,
Үгэмни —
Үгэхэ зохёолни иимэл даа.

А. Аюров.

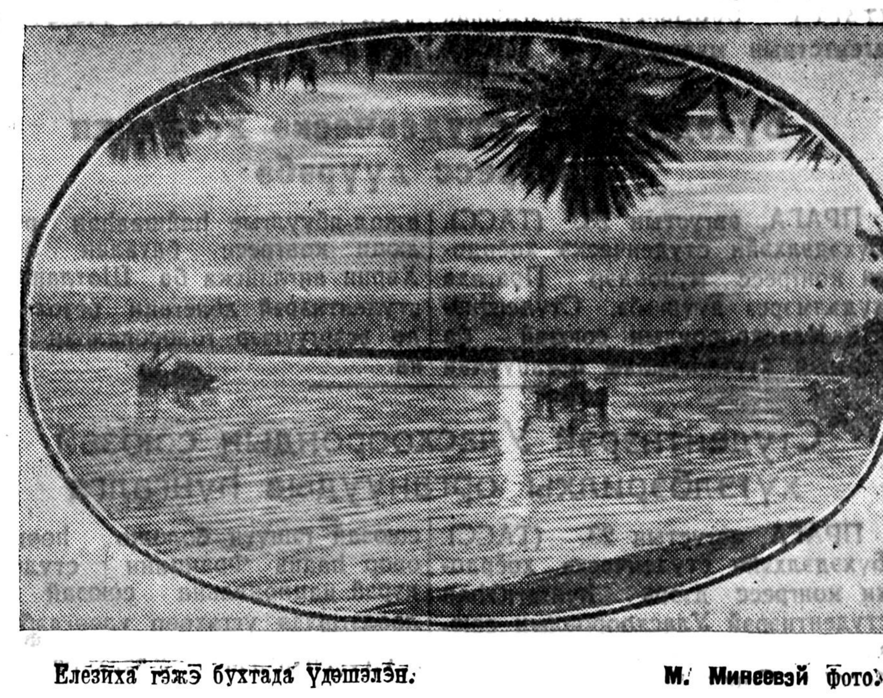

Елезиха гэжэ бухтада үдэшэлэн. М. Миневэй фото.

Жамсо ТУМУНОВ

Дууша басаганда

Дуугаа ирагуунаар дуула,
Дуулаг тэрэнииеш уула,
Газар дайда, нугамнай,
Гараһан, түрэһэн нютагнай!
Дуугаа дуула хүн тухай,
Дулаан, гүн сэдьхэл тухай,

Амидаралта ажал тухай,
Ашата эрдэм тухай.
Аялгаш гоёор найраг,
Аглаг дайдаар айлшалаг,
Далайн долгёор эбхэрэг,
Далита шубуунтай урилдаг!

Цырен ДАНДАРОВ

Комбайнер

Һайхан шэниисэ эдеэшэбэ,
Һаглагар колосоо ганхуулан,
Халюуран долгилжо харагдаба,
Колхозойм баян таряалан.
Хүхюун омог шарайта
Комсомол хүбүүн—комбайнер.

Далай үргэн полидо
Далита комбайн жолоодоно.
Үдэр бүридэ уялгаяа
Үлүүлэн хододоо дүүргэнэ
Үнэн ажалайнгаа түлөө
Үндэр шагналда хүртэнэ.

Ц. РЫГЗЕНОВ

Илалтануудай одонууд

Уралай булад танкаараа
Үхэлтэ ДОТ-ы дэбһүүлээд,
Дайнай тэрэ жэлнүүдтэ
Дайсан нохосы даруулаад,

Хүсэтэ хурдан танкынгаа
Хүжэ зузаан хуяг дээр
Улаан табан хушууе
Уралан Балдан бэшэдэг һэн.

Холуур суурхаһан танкист

Колхоздоо мүнөө комбайнер,
Халюурма далай таряае
Хадуулан, дуулана омогтой.

Үдэр бүри даабаряа
Үлүүлэн дүүргээд бусахадаа
Комбайнын үргэн сээжэн дээр
Ходоод одоёо зурадаг юм.

Энэ хадаа — түүхэмнай,
Энэ хадаа—илалтамнай!

БУРМОНГИЗ-дэ

Бурмонгиз уранзохёолой номуудые хэблэн гаргалгаяа һүүлэй үедэ үргэдхэжэ байна.

«Байкал» гэжэ альманах ород хэлэн дээрэ хэблэгдэн гаргагдаба. Тэрээн соо манай республикын уранзохёолшодой һаядаа бэшэһэн ба буряадһаа ород хэлэн дээрэ оршуулагдаһан зохёолнууд оруулагдаа. Тус альманах ойрын сагаар худалдаанда гараханъ.

СССР-эй Верховно Советэй депутат, уранзохёолшо Х. Намсараевай зохёоһон шэнэ роман — «Үүрэй толон» хэблэгдэжэ эхилээ. Мүнөө тус романай хахадынь бэлэн болоод байна. Хабтаһанайнь гадарые СССР-эй Верховно Советэй депутат, арадай уранзураашан Ц. Сампилов бэлэдхэнэ. Һара тухай болоод байхада, романай бүхы тиражнь уншагшадта үгтэхөөр хараалагдана.

Уранзохёолшо А. Шадаевай суглуулан найруулһан, бурят-монгол арадай онтохонуудай сборник хэблэлдэ оруулагдаба.

Багшанарай августовско зүблөөнүүдтэ

Бэлэдхэлэй класста ород хэлэ зааха тухай

Бурят-Монголой эхин һургуулинуудта урданъ ород хэлэ хоёрдохи классһаа шудалжа эхилдэг байһан аад, мүнөө бэлэдхэлэй класста жэлэй хоёрдохи хахадһаа захалжа шудалдаг болонхой. РСФСР-эй гэгээрэлэй Министерствын 1949 ондо баталһан шэнэ программын ёһоор, ород хэлэ уридшалан сээжээр шудалалгада 40 академическэ час үгтэһэн байна. Простой ород үгэнүүдые үхибүүдэй шагнажа, ойлгожо ба хэрэглэжэ һураха дадал олохонь энэ саг яһала хүрэхэ байна.

Бэлэдхэлэй класста ород хэлэнэй урогые ямаршье учебник хэрэглэнгүй, үзэг бэшэгтэ һургаха зорилго табингүй үнгэргэдэг юм. Уридшалан сээжээр шудалха курс хадаа һурагшадтай ород хэлэн дээрэ хөөрэлдөө үнгэргэлгэдэ зорюулагдана. Программа иимэ заабари ба эрилтын байһаар байтар, 1949—50 онуудта бэлэдхэлэй классуудта хүдэлжэ байһан зарим багшанар уридшалан сээжээр шудалха курсые эхилхэдээ түргөөр дүүргээд, үзэг бэшэг заалгада орохые ярадаг байгаа. Тиигэжэ алдуу гаргаһан дээрэһээ, ород үгэнүүдые үхибүүдэй зүбөөр хэлэхые ба ород хэлэндэ дадаха ябадалые тэдэнэр гүйсэд хангажа шадаагүй.

Программа соохи үгэнүүдэй список болон хөөрэлдэлгын урогуудай темэнүүд хадаа «простой юумэнһээ орёо тээшэнь, дүтын юумэнһээ холынхи тээшэнь» гэһэн гол педагогическа эрилтэдэ таарулагданхай. Программаар хараалагдаһан үгэнүүдэй олонхинь һурагшадай ойлгожо ядахаар бэшэ юм. Бурят үхибүүдэй түрэлхи хэлэндэ ушардаг үгэнүүд зарим темэнүүдтэнь дайралдадаг. Жэшээнь, стол, стул, класс, портфель, ручка, морковь, помидор гэхэ мэтэ үгэнүүд. Эдэ үгэнүүдэй удхые үхибүүд һайн мэдэнэ. Гэбэшье, тэдэниие һурагшадай тон зүбөөр хэлэхые туйлаха шухала.

Ород абянуудые ба үгэнүүдые зүбөөр хэлүүлхэ гээшэ ород хэлэ уридшалан сээжээр шудалха курсын гол зорилгонь болоно. Үхибүүдэй сэбэрээр хэлэлгые туйлалга хадаа гансал һуралсалай бэшэ, харин хүмүүжүүлгын ехэхэн удхашанартай.

Бурят-монгол эхин һургуулиин хүдэлмэриин практика дээрэһээ хараад үзэхэдэ, үхибүүдэй һургуулида ерэһэн үдэрһөө хойшо ород үгэнүүдые зүбөөр хэлүүлхын түлөө оролдодог багшанар һайн амжалтануудые туйладаг байна. Кыренскэ дунда һургуулиин эхин классуудай баян дүй дүршэлтэй багша нүхэр М. Борголова үхибүүдые ород хэлэндэ зүбөөр ба һайнаар һургана. Тэрэ багшын һурагшад шэнэ үгэнүүдые, юумэнэй нэрэнүүдые, хүнэй, мал адууһанай ябаха, хүдэлхэ гэхэ мэтые тэмдэглэһэн үгэнүүдые хадуун абяха зуураа, тэдэ үгэнүүдээ анхаанһаа хойшо сэбэрээр хэлэжэ һурадаг. Нүхэр Борголова үхибүүдэй мэдэхэ үгэнүүдэй тооe олошоруулхатайгаа хамта, тэдэниие зүбөөр хэлэжэ һурахада туһатай дабталгануудые үнгэргэлгэдэ ехэ анхарал табидаг.

Нүхэр Борголова бэлэдхэлэй класста ород хэлэ заалгые юунһээ эхилнэб гэхэдэ, үхибүүдэй үнинһөө мэдэхэ: класс, потолок, кино, мел, стол, карта гэһэн ба бусад үгэнүүдые зүбөөр хэлэдэг болгожо захална. Эдэ үгэнүүдэй олонхиинь үхибүүд бурят-монгол хэлэн дээрэ халаас, потлоох, хэниигэ гэхэ мэтээр хэлэдэг бшуу.

Үхибүүдые зүбөөр хэлэлгэдэ түргээр һургаха хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэн ябуулха шухала. Тиихэдээ зарим абянууд ба үгэнүүдые зүбөөр хэлэхэнь яахадаа бэрхэтэйб гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй.

Ород ба бурят-монгол хэлэнүүдэй абянайнь байгуулгануудай зарим тэды илгаатай дээрэһээ үхибүүдэй зүбөөр хэлэхэнь бэрхэшээлтэй болоно. Бэлэдхэлэй классай һурагшад хашалган үзэгүүдэй суглараһан үгэнүүдые хэлэхэдээ ядалдадаг. Тэдэнэр: остол (стол гэхын орондо), устул (стул гэхын орондо), портофель (портфель гэхын орондо) гэжэ хэлэхэеэ һанадаг. В. Ф. Ц, Ч, Щ, К гэһэн абяатай үгэнүүд хэлэхэдэ мүн лэ хүндэ байдаг.

Олон ород үгэнүүд бурят-монгол хэлэндэ абтажа, түрэлхи үгэнүүд болонхой. Тиимэ үгэнүүд гэбэл: карандаш, ручка, тетрадь, шкаф, доска, морковь, огурец, помидор гэхэ мэтэ. Гэбэшье, эдэ үгэнүүдые үхибүүд ородһоо ондоогоор хэлэдэг. Жэшээнь, морхоог, (морковь гэхын орондо), пимдоор (помидор гэхын орондо) гэхэ мэтэ. Энэ үзэгдэлые юугээр тайлбарилхаб гэхэдэ, бурят үхибүүд хадаа һургуулида орохоһоо үшөө урид үгэ хэлэлгын тусхай дадалтай болоһон байдаг, тиимэһээ ород абянуудые хэлэхэдээ түрэлхи хэлээ дахашадаг байна.

Багшань литературна сэбэр хэлэтэйл һаа, һурагшадтаа ород үгэнүүдые зүбөөр хэлүүлжэ шадаха байһаниинь мэдээжэ. Багшын өөрынь хэлэн һурагшадай дахаа һажааха нэн түрүүшын үльгэр жэшээ боложо үгэдэг.

Зарим үхибүүдэй буруугаар хэлэхэдэнь тэрэниие заһахадаа, зүбөөр хэлэжэ шададаг үхибүүдые хабаадуулха хэрэгтэй. Харин тиигэнгүй, багшань өөрөөл заһажа хэлэдэг байгаа һаа ехэхэн алдуу хэнэ гээшэ.

Үхибүүдэй буруугаар хэлэдэг ушарнуудые багшын өөртөө ходо бэшэжэ абадаг байгаа һаань, тэрэнь саашадаа өөртэнь ехэ гуһатай байдаг.

Бэлэдхэлэй классай һурагшадые ород хэлэндэ һургаха хэрэгтэ методээ шэлэн олохо гээшэ ехэ шухала. Багшанарай хүдэлмэриин практика дээрэһээ харахада, үхибүүдэй ойлгосо энээнһээ ехээр дулдыдадаг байна. Методическа литература хадаа түрэлхи бэшэ хэлэ шудалхада гурбан метод—оршуулгын, натуральна ба холимог—байдаг гэжэ заана. Энэ бишыхан статья соо эдэ нэрлэгдэһэн методуудые тодорхойгоор тайлбарилха аргагүй байна.

Мүнөө үедэ национальна һургуулиин һурагшадые ород хэлэндэ һургахада эгээ таарамжатайнь холимог метод гэжэ тоологдоно. Тиимэһээ холимог метод тухай тобшохоноор хэлэе. Энэ метод хадаа оршуулгын ба натуральна методуудэй һайн һайн зүйлнүүдыень өөртөө багтаан абадаг.

Натуральна метод хадаа юумэнэй, үзэгдэлнүүдэй, үйлын нэрэнүүдые, бурят хэлээ хэрэглэнгүй, сэхэ ородоор ойлгожо абаха метод юм. Нюдэндэ сэхэ харагдажа байһан юумэнүүдэй нэрэнүүдые оршуулһанай хэрэг огто байхагүй. Жэшээнь парта, сонхо, хана, пол, стол гэхэ мэтэнүүд тайлбарилтагүйгөөр ойлгогдоно. Гэбэшье, бүхы үгэнүүд натуральна методээр ойлгуулагдажа болохогүй байна. Жэшээнь хэн, энэ, тэндэ, эндэ, һайн, муу, үглөөгүүр, хүйтэн гэхэ мэтэ үгэнүүдые оршуулха хэрэгтэй.

Багша болбол отвлеченно, хүндэ хүшэр үгэнүүдые үхибүүдтэ түрэлхи хэлэн дээрэнь оршуулан ойлгуулхадаа тэдэниие миил механическаар хадуун абалгаһаа зайлуулна. Тэрээнһээ гадна, үгэнүүдые ба мэдүүлэлые гүйсэд ойлгобо гү гэжэ шалгахын тула, ород хэлэнһээ буряд хэлэн дээрэ ба бурят хэлэнһээ ород хэлэн дээрэшье оршуулга хэхэ ушар гарадаг. Тиихэ зуураа, багша болбол ород хэлээр хөөрэлдэлгын урогто зарим үгэ ба мэдүүлэлнүүдые оршуулха гээшэ имагтал үсөөн ушарта хэгдэдэг юм гэжэ мэдэхэ ёһотой. Бэлэдхэлэй класста ород хэлээр хөөрэлдэлгын урок хэхэдээ багша болбол гансал ород хэлэн дээрэ үнгэргэхэ уялгатай болоно.

Эхин һургуулиин эрхим багшанар нүхэд Ц. Доржиева, Д. Абашеева, Е. Куриганова, Д. Цыксоева ба бусад бэлэдхэлэй классуудай һурагшадые ород хэлэндэ һургахадаа, юумэнүүдэй нэрэнүүдые ойлгуулхадаа, тэдэ юумэнүүдые харуулжа байжа заадаг. Тэдэнэй урогуудта һурагшадынь шэнэ үгэнүүдые ойлгожо абахадаа, тэдэ юумэнүүдээ заажа үгөөд, нэрыень нэрлэдэг. Үхибүүдэй эдэбхиие ехэдхэхын тула багшань һурагшадтаяа, һурагшадынь өөһэд хоорондоо ородоор хөөрэлдэдэг (Петя, номоо харуула. Бата, ручкаяа аба гэхэ мэтэ).

Бэлэдхэлэй классай ород хэлэнэй программын гол зорилгонуудай нэгэниинь хадаа һурагшадые ород хэлэ шагнажа ба ойлгожо һураха дадалтай болголго мүн. Түрүү багшанар һуралсалай жэлэй һүүлэй үедэ һурагшадайнгаа юрэ шагнахын түлөө бишыхан онтохонуудые, статьянуудые ород хэлэн дээрэ уншажа үгэдэг.

Хөөрэлдэлгын урогые бэлэдхэлэй класста хэхэдээ багша хадаа урок бүхэнэйнгөө материалай ехэ багые нигтаар тааруулан бэлэдхэхэ ёһотой. Шэнэ үгэнүүдтэй танилсуулга, мэдэхэ болоһон үгые һануулга, үзэһэн үгэнүүдээ ойлгоһыень шалгалга гэхэ мэтын асуудалнууд хадаа багшаһаа бэлэдхэлэй ехэхэн хүдэлмэри эридэг байна. Хөөрэлдэлгын урок хадаа үдэр бүри нэгэ адли маягтайгаар үнгэргэгдэхэ ёһогүй. Дулаан үдэр экскурси хэхэ гэһэн темэтэй урогууд программа соо бии. Энэ экскурси хэхэдээ һурагшад юумые байһан байһан газартань хаража, үзэжэ, нэрыень ойлгожо абадаг байна.

Бэлэдхэлэй классуудай хүдэлмэриие эмхидхэлэй ба методическа талаар бэхижүүлгэдэ ехэхэн анхарал табиха хэрэгтэй. Эдэ классуудта хүдэлмэрилхынь тулада дүй дүршэл ехэтэй багшанарые томилхо шухала.

М. Мангадаев.

Румынида В. И. Ленинэй зохёолнуудые хэблэбэ

БУХАРЕСТ, августын 23. (ТАСС). Румынска телеграфна агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, В. И. Ленинэй зохёолнуудай нэгэдэхи том румын хэлэн дээрэ хэблэгдэбэ.

Бүхэдэлхэйн студенческэ хоёрдохи конгресс дүүрэбэ

ПРАГА, августын 23. (ТАСС). Бүхэдэлхэйн студенческэ хоёрдохи конгресс мүнөөдэр Прагада хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Студентнэрэй Уласхоорондын союзай ба тэрэнэй хүтэлбэрилхы органуудай ажал-ябуулгые һайшааһан резолюци конгресс баталан абаа. Харин английска ба Шотландиин студентнэрэй делегаци резолюцида эсэргүүгээр голосовалһан байна.

Студентнэрэй Уласхоорондын союзай хүтэлбэрилхы органуудые һунгалга

ПРАГА, августын 23. (ТАСС). Бүхэдэлхэйн студенческэ хоёрдохи конгресс дээрэ һунгагдаһан студентнэрэй Уласхоорондын союзай Советэй заседани үсэгэлдэр болобо. Совет болбол студентнэрэй Уласхоорондын союзай гүйсэдхэхэ комитедые ба секретариадые һунгаба. Студентнэрэй Уласхоорондын союзай түрүүлэгшээр Чехословакиин студентнэрэй түлөөлэгшэ Иозеф Громан дахин һунгагдаа. Студентнэрэй Уласхоорондын союзай вице-түрүүлэгшэнүүдээр: Шелепин (СССР), Холмэн (США), Ян Чен (Хитад), Дженкинс (Англи), М. Гуевара (Куба) һунгагдаба. Студентнэрэй Уласхоорондын союзай түрүүлэгшын орлогшын нэгэ һуури, хэрбээ студентнэрэй Уласхоорондын союзай гэшүүн боложо һөөргөө ороо һаань Франциин студентнэрэй национальна союзай түлөөлэгшэдэ үгтэхөөр үлөөгдэбэ.

Студентнэрэй Уласхоорондын союзай генеральна секретаряар Берлингуэр (Итали) дахин һунгагдаба. Секретарьнуудаар: Эббельс (Австрали), Мадиман (Инди), Бореану (Румыни) ба Фоминов (СССР) һунгагдаа.

Студентнэрэй Уласхоорондын союзай гүйсэдкомой составта Германска демократическа республикын, Кореяын, Эквадорой, Венгриин, Мартиникын, Бразилиин, Болгариин, Республиканска Испаниин, Иранай ба Голландиин студенческэ организацинуудай түлөөлэгшэд һунгагдаба.

Въетнамай демократическа республикын правительствын декларации

ПАРИЖ, августын 23. (ТАСС). «Юманите» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Въетнамай демократическа республикын правительствын тунхаглаһан деклараци соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Дай үүдхэхын ба въетнам арадые өөрэйнь газар дээрэ хүсөөр дарлахын тула французска колонизаторнууд Въетнамда ерэһэн байна. Францида ошожо дай хэхээ бидэ хүсэнэгүйбди. Французуудые өөһэдэйнь газар дээрэ түрмэдэ һуулгахые бидэ хүсэнэгүйбди. Хэрбээ французска ниитын организацинуудай гуйлтатайгаар хандаа һаань, хүн зоной аша туһада ба мүн французска арадтай һаналаа нэгэдэнхэй байһанаа харуулхын тулада, Въетнамай демократическа республикын правительство болбол өөрынгөө территори дээрэ байһан бүхы французуудые сүлөөлхэ байна. Французска колонизаторнуудай пленнигүүдые — въетнамска бүхы патриодуудые сүлөөлхэ эрилтэ правительствынгаа урда табихыень французска арадта захинабди».

Кореядэхи событинууд

Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мэдээсэл

ПХЕНЬЯН, августын 24. (ТАСС). Арадай армиин частьнууд бүхы фронтнууд дээрэ американска ба лисынмановска марионеточнэ сэрэгүүдтэй шанга байлдаануудые хэжэ үргэлжэлбэ гэжэ Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани августын 24-нэй үглөөгүүр мэдээсэбэ.

Дайсан болбол Тэгугэй (Тайкю) оборонын урдуур хамгаалгын бүхэ лини байгуулжа, авиачастьнуудай дэмжэлгээр хэдэ дахин контрдобтолго хэбэ, теэд Арадай арми бүхы түрэлэй сэрэгүүдэй нигта харилсаата ябуулгануудые хангаи, дайсанай контрдобголгые гэдэргэнь сохёо.

Урда эрьеын райондо добтолжо ябаа Арадай армиин частьнууд американска 25-дахи дивизидэ ба далайн ябган сэрэгэй отрядуудта сохилтонуудые хэжэ, урагшаа дабшаба.

Августын 22-то Арадай армиин авиаподразделени Инчон (Чемульпо) гэдэгһээ баруун урдуур, Токчок (Токусеки) аралда дүтэ байһан американска эсминецые тагнан олоод, уһанда шэнгээбэ. США-да бүтээгдээд, марионеточнэ сэрэгүүдтэ үгтэһэн тральщигые Арадай армиин ондоо авиаподразделени уһанда шэнгээгээ.

Фронт дээрэ диилдэхэдээ хоролхон, американска авиаци Кореяын амгалан городуудые ба тосхонуудые жэгшүүритэ муухайгаар бомбодохо ба буудаха ябадалаа үргэлжэлүүлбэ.

Августын 23-да Арадай армиин зенитнэ артиллери Пхеньянай райондо американска 2 истребителиие буудан унагааһан байна.

ПХЕНЬЯН, августын 24. (ТАСС). Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командовани августын 24-нэй үдэшэ иигэжэ мэдээсэбэ:

Арадай армиин частьнууд бүхы фронтнууд дээрэ американска ба лисынмановска сэрэгүүдтэй шанга байлдаануудые хэжэ үргэлжэлөө.

Гуньи (Гун'И) гэдэгые сүлөөлһэн Арадай армиин частьнууд дайсанай хэдэ хэдэн контратакануудые гэдэргэнь сохижо, добтолгоёо үргэлжэлүүлбэ. Энэ райондо болоһон байлдаануудта Арадай армиин частьнууд дайсанай 200-һаа дээшэ солдадууд ба офицернүүдые плендэ абаа. Ехэ трофей абтаһан ба тэрэ тоодо: ракетнэ буунууд, миномедууд, хүндэ пулемёдууд, бусад олон буу зэбсэгүүд ба сэрэгэй хэрэгсэлнүүд бии.

Кореядэхи дайнай ябуулганууд тухай Рейтер агентство бэшэнэ

ЛОНДОН, августын 23. (ТАСС). Кореядэ Макартурай полевой штабай дэргэдэ ябалсаһан Рейтер агентствын корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, хангалгын шухала порт — Пусанда (Фузан) ороходо замуудые Масаньһаа (Масан) баруугаар хамгаалжа байгаа американска 25-дахи дивизиин хамгаалгын позицида эсэргүү шэнэ атакануудые хойтокорейскэ сэрэгүүдэй колоннонууд хэһэн байна.

Хойтокорейскэ сэрэгүүд Гуньи (Гун'И) райондо американска, ба урдакорейскэ сэрэгүүдэй позици худар ехэ хүсэтэйгөөр сүмэрэн ороод, дайсанай тылдэхи харгы дээгүүр ехэ хаалта хэһэн байна. гэжэ корреспондент мэдээсэнэ.

Мартин Андерсен Нексе норвежскэ уранзохёолшодой реакционно союзтай холбоогоо таһалба

КОПЕНГАГЕН, августын 22. (ТАСС). Стокгольмско Уряада хэлэн уранзохёолшодой эсэргүү хандаһантай дашарамдуулан, саашадаа союзайтнай хүндэтэ гэшүүнээр байхаяа арсанаб гэжэ, норвежскэ уранзохёолшодой союзда эльгээһэн телеграмма соогоо, датска пролетарска ехэ уранзохёолшо Мартин Андерсен Нексе мэдээсэһэн байна.

Американска агрессорнүүдээр, Ли Сын Ман гэгшы[н] бүлэгөөр ушаруулагдаһан хохидолнуудые ба хэгдэһэн хорото муухай ябуулгануудые мүрдэхэ[,] тодорхойлхо ЕДОФ-эй комиссиин мэдээсэл

ПХЕНЬЯН, августын 23. (ТАСС). Американска агрессорнүүдээр ба Ли Сын Ман гэгшын бүлэгөөр ушаруулагдаһан хохидолнуудые, хэгдэһэн хорото муухай ябуулгануудые мүрдэхэ, тодорхойлхо Эсэгэ ороной Единэ демократическа фронтын (ЕДОФ) комиссиин түрүүшын мэдээсэл тунхаглагдаба. Тус мэдээсэл дотор иигэжэ хэлэгдэнэ:

ЕДОФ-эй ЦК-гэй президиумээр 1950 оной июлиин 14-дэ тогтоогдоһон энэ комисси Хо Хон гэгшын түрүүлэлгэ доро хүдэлмэрилэн, һайтар шалгагдаһан баримтануудые үндэһэ болгожо, арсашагүй иимэ тобшолол хэһэн байна гэбэл: манай ороние зэбсэгтэ хүсэнүүдэй туһаламжаар өөрынгөө колони болгохо, манай арадые богоолшолхо гэжэ оролдон, американска интервенцинүүд хадаа уласхоорондын эрхын нормонуудые ба хүн ёһоной принципүүдые бүдүүлигээр эбдэн, зэрлиг муухай аргануудаар дай ябуулжа байна. Американска авиаци ба далайн-сэрэгэй флот хамгаалтагүй городуудые, тосхонуудые бүдүүлиг муухайгаар бомбодоно, буудана, тэндэхи зониие, тэрэ тоодо үбгэд, эхэнэрнүүд ба үхибүүдые олоор алана, һургуулинууд, больницанууд болон культурна эмхи зургаануудые һандаргана, Кореяын экономикые һүйдхэхэ зорилгоор фабрикануудые, заводуудые үгы хэжэ байна.

Энээнэй гэршэ болгон, комисси хадаа өөрынгөө шалгаһан баримтануудай зарим хубииие дурсаба.

Городуудтахи һуурин зонтой кварталнуудые, тосхонуудые бомбодоһон тухай баримтанууд тус мэдээсэлэй нэгэдэхи раздел соонь дурсагдана. Американска бомбардировщигууд ба истребительнүүд хамгаалгагүй городуудые гамгүйгөөр бомбодоно, городуудай хүн зонтой кварталнууд дээрэ, сэрэгэй ямаршье удхашанартайбэшэ юрын тосхонууд дээрэ фугасна ба шатаадаг бомбонуудые нюдэ балай хаяна, олон тоото байрын гэрнүүдые, хүн зоной зөөрииие һандаргажа, галдажа байна. Июлиин 2-һоо 27 хүрэтэрхи хугасаа соо американска бомбардировщигууд ба истребительнүүд Вонсан (Гензан) городто 12 дахин, 128 самоледуудай хабаадалгатайгаар добтолһон байха юм. Тэдэнэр городые хамаагүй бомбодон, һуурин зонтой кварталнууд дээрэ 50 килограммһаа 1 тонно хүрэтэр шэгнүүртэй 712 бомбо хаяа. Энээнһээ шалтагаалан, байрын 4028 гэрнүүд һандаргагдаһан гү, али хэрэггүй болгоглоһон байна. Июлиин 2-һоо августын 3 хүрэтэрхи үе соо американска 200 шахуу бомбардировщигууд ба истребительнүүд Хыннамай райондо 8 дахин добтолжо, 2000 тухай бомбо таамагаар хаяһан байха юм. Тэрэнэй эсэстэ байрын 1.811 гэр бүрин һандаргагдаһан гү, али шатаһан байгаа. Июлиин 3-да американска бомбардировщигууд Пхеньянда добтолжо, городой урда хубиин Пхёнчёнлиин һуурин зонтой кварталнуудые таамагаар бомбодон, 45 гэрнүүдые һандаргаа. Июлиин 4-дэ американска бомбардировщигууд Пхеньянай баруун хубидахи Санхвыин районой һуурин зонтой кварталнууд дээрэ бомбонуудые хаяжа, тус районой гэрнүүдые барандань гү, али зарьмыень һандаргаһан байна. Июлиин 5-да американска 3 бомбардировщигууд Пхеньян шадархи Янгак деревнидэ добтолоод, 100-һаа 500 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэй 70 бомбо хаяа. Энээнһээнь шалтагаалан, тэрэ деревниин 145 гэрнүүдһээ 100 шахуунь бүримүһэн гү, али зарим тэды һандаргагдаа. Июлиин 9-һөө 19 хүрэтэрхи турша соо американска 24 самоледууд Канвон провинцидахи Воньчжу (Геньсю) гэжэ уезднэ центртэ 9 дахин добтолон, 50-һаа 500 хүрэтэр килограмм шэгнүүртэй фугасна ба шатаадаг 110 бомбо хаяа. Энэ һохор таамаг бомбодолгоһоо тэндэхи городууд ба тосхонуудай 2183 гэр һандаргагдаһан, шатаагдаһан байха юм.

Июлиин 15, 16 ба 19-дэ американска 6 бомбардировщигууд Кенги провинциин Пхентхэк (Хэйтаку) городто добтолгонуудые хэжэ, энгэй гражданинуудай байрын 806 гэрнүүдые һандаргаа, городой 80 процентнь нухэ һүбэ болгогдоо. Американска самолёдууд Кенги провинциин Пхячжу уездын тосхонуудые июлиин 27-һоо хойшо үдэр бүри бомбодоо. Энээнһээ шалтагаалан, июлиин 29-нэй байдалаар, тарияашадай 293 гэр шатаагдаһан байна. Июлиин 22-то американска бомбардировщигууд Пхеньянда добтолон, олон зонтой кварталнууд дээрэ 70 гаран бомбо хаяжа, байрын 100 үлүүтэй гэрнүүдые һандаргаа. Мүн тэрэ үдэр американска бомбардировщигууд Янгак деревниие бомбодоо. Энээнһээ урда тээ бомбодогдоходоо, тус деревни сүм шахуу һандарһан байгаа. Тэдэ бомбардировщигууд 500-һаа 1000 хүрэтэр килограмм шэгнүүртэй 27 бомбо дахинаа хаяжа, тус деревниие үнэһэ шандаруу болгоһон байба.

Пхеньян, Сеул, Вонсан (Гензан), Нампхо (Тиннампо), Хэчжу (Кайсю), Пхентхэк (Хэйтаку), Саривон (Сариин), Нанам (Ранам), Хыннам (Конан), Хамхын (Канко) ба бусад городууд, тосхонуудтахи һуурин зонтой кварталнуудые бүдүүлиг муухайгаар бомбодоһон тухай олон тоото ондоо баримтанууд комиссиин мэдээсэлэй нэгэдэхи раздел дотор дурсагдаһан байна.

Корейскэ арадай-демократическа республикын культурна, медицинскэ ба бусад эмхи зургаануудые американска авиациин бомбодоһон баримтанууд ЕДОФ-эй комиссиин мэдээсэлэй хоёрдохи раздел соо үгтөө.

Американска авиаци таамагаар ба шагаан бомбодожо, һургуулинууд, больницанууд, театрнууд, клубууд ба бусад культурна эмхи зургаануудые бүдүүлиг муухайгаар һандаргадаг ба шатаадаг байна, — гэжэ мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Июлиин 3-да американска бомбардировщигууд зам харилсаанай министерствын больницые бомбодожо, тэрэнэй зарим хубииень һандаргаа, больница дотор хэбтэһэн үбшэн 47 хүнүүдһээ 10-ень алаа, 34-ень хүндөөр, 3-ень хүнгэнөөр шархатуулаа. Июлиин 4-дэ Кенги провинциин Дженчен уездын Оренчер поселогто добтолһон американска 4 самолёдууд тэндэхи эхин, хүсэдбэшэ дунда ба дунда һургуулинуудые, торго үйлэдбэрилгэ шудалха техникумые пулемёдуудаар буудаа, шатаадаг бомбонуудые хаяжа, тэдэ һуралсалай газарнуудые шатаагаа.

Вонсандахи (Гензандахи) гүрэнэй эмхи зургаануудай, ниитын организацинуудай ба культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай олон гэрнүүд американецуудаар һандаргагдаа. Июлиин 7-до американска авиациин буудаһанһаа ба бомбодоһонһоо боложо, демократическа залуушуулай Союзай провинциальна комитедэй, демократическа эхэнэрнүүдэй Союзай провинциальна комитедэй, 13-дахи эхин һургуулиин, Улаан хэрээһэнэй больницын, багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ провинциальна курсануудай байшангууд зарим тэды һандаргагдаһан байна. Июлиин 13-да Ажалай партиин провинциальна комитедэй, почтын, педагогическа училищиин, электротехникумэй, эхэнэрнүүдэй дунда һургуулиин, эхин һургуулиин, центральна больницын, карантинна пунктын, амаралтын гэрэй, соцстрахын, зунай театрын, клубай, түмэрзамайхидай культурын байшангай ба түмэрзамайхидай общежитиин соолнууд зарим тэды һандаргагдаа. Июлиин 27-до эрэшүүлэй дунда һургуулиин ба эхэнэрнүүдэй дунда 2 һургуулиин, провинциальна театрын, почтын № 2 отделениин гэрнүүд һандаргагдаа.

Июлиин 16-да Сеул городто американска бомбардировщигуудай добтолһонһоо боложо, Енсанай гансахан райондо 14 больница, 2 һургуули, католическа церковь ба үхибүүдэй гэр һандаргагдаһан байгаа.

Американска авиациин нюдэ балай бомбодоһоной ба буудаһанай шалтагаанаар, июлиин 2-һоо августын 2 хүрэтэр Хыннам (Конан) городой химическэ техникум, эхин шатын № 3 ба № 4 һургуулинууд, «Хэбан» гэжэ театр, библиотекэ, литературын ба искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй ассоциациин отделенинүүдэй, СССР-тэй культурна холбооной обществын, поликлиникын гэрнүүд, туберкулезно диспансер, эпидемиологическа лаборатори ба бусад олон культурна эмхи зургаанууд һандаргагдаа. Тэрээнһээ гадна, городской Арадай комитедэй, Ажалай партиин горкомой, ЕДОФ-эй комитедэй, демократическа залуушуулай Союзай ба эхэнэрнүүдэй демократическа Союзай, тэрэшэлэн гүрэнэй, партийна ба ниитын бусад организацинуудай байшангууд һандаргагдаһан байна.

Бүдүүлиг муухайгаар бомбодоһонһоо шалтагаалан, Кореяын энгэй хүн зоной хюдагдажа байһан тухай баримтанууд мэдээсэлэй 3-дахи раздел дотор суглуулагданхай. Американска авиаци һуурин зонтой кварталнуудые, культурна эмхи зургаануудые ба сэрэгэй объектнүүдтэ огто хамаадахагүй эмхи зургаануудые бомбодожо, реактивна пушкануудаар, пулемедуудаар буудажа, энгэй хүн зоной дунда, тэрэ тоо соо эхэнэрнүүдэй ба үхибүүдэй дунда, ехэ гэмтэл тохёолдуулна. Американска летчигууд хадаа бомбодолгоһоо хоргодохо гэжэ гүйлдэһэн хүнүүдые, уһанай эрьедэ хубсаһа угаажа байһан эхэнэрнүүдые, поли дээрэ ажаллажа байһан тарияашадые буудадаг байна. Июлиин 1-һээ 27 хүрэтэрхи хугасаа дотор американска бомбардировщигууд ба истребительнүүд Вонсанда (Гензан) 12 дахин добтолжо, городые зэрлиг муухайгаар бомбодоһон ба пулемедуудаар буудаһан байха юм. Энээнһээнь шалтагаалан, энгэй 1647 гражданинууд (тэрэ тоодо 739 эхэнэрнүүд ба 325 үхибүүд) алагдаа, 236 хүн шархатаа. Июлиин 13-да американска самолёдууд Вонсандахи (Гензандахи) курортно базые бомбодон, тэрэнэй 2 байшангые һандаргаа, тэдээн дотор байһан 170 хүдэлмэришэд, хэдэн арбаад сотруднигуудые алаа. Июлиин 3-да американска 4 самолёдууд Хванхэ провинциин Вонсан уездэ поли дээрэ хүдэлмэрилжэ ябаһан тарияашадые пулемедуулаар буудажа, 10 хүниие алаһан ба 8-е шархатуулһан байна. Июлиин 3, 4, 6, 7 ба 8-да американска хэдэн арбаад бомбардировщигууд, истребительнүүд Нампхо городой һуурин зонтой кварталнуудые бомбодожо, пулемедуудаар буудажа, 400 үлүүтэй энгэй зониие алаһан ба шархатуулһан байха юм.

Американска летчигууд хадаа 26 наһатай тарияашан Ким Хам Ир ба 12 наһатай һурагша хам Бок Сик гэгшэдэй поли дээрэ помидор суглуулжа ябахыень хараад, тэдэниие бомбодожо алаһан байгаа гэжэ тэмдэглэгдэнэ. Кенги провинциин Ренин уездын Бобенри деревнидэ добтолһон американска 4 самолёдууд июлиин 14-дэ 3-лахи классай [һу]рагша Мун Вон Ги болон бу[с]... 8 һурагшадые пулемедуудаар б[уу]дажа, Мун Вон Ги ба үшөө [н]...бан һурагшадые хүндөөр шар[ха]туулаа. Июлиин 20-до америка[н]ска 6 бомбардировщигууд Пхе[нь]янда добтолон, городой һуу[рин] зонтой кварталнууд дээрэ ... шахуу бомбо хаяжа, энгэй ... гражданинуудые алаһан ба ш[ар]хатуулһан байна. Тэрээнһээ ...на, тэдэ летчигууд Пхенья[н]... баруун пригородые зэрлиг м[ууха]йгаар бомбодон, энгэй 28 ...нүүдые, тэрэ тоодо 10 эхэнэр[нүүд] ба 12 үхибүүдые алаһан ба ш[ар]хатуулһан байгаа. Июлиин 2[..] Нанам (Ранам) городой һуу[рин] зонтой кварталнуудые эхи ...гүйгөөр бомбодолгоһоо боло[жо] 135 хүн алагдаһан ба 177 ... шархатаһан байна. Тэдэнэй ...да эхэнэрнүүд ба үхибүүд о[лон]... Июлиин 23-да американска ...баад бомбардировщигууд Пхе[нь]янай һуурин зонтой квартал[нууд] дээрэ 162 бомбо хаяжа, эн[гэй] 439 хүнүүдые алаа.

Городуудтахи, хүдэлмэришэ[д]... поселогуудтахи, тосхонуудт[ахи] ба загаһашалай һуурин газ[ар]нуудтахи энгэй зониие америка[н]ска авиациин зэрлигээр хюд[алһан]... байһан тухай бусад хэдэн арб[аад] баримтанууд комиссиин мэдэ[эсэлэй]... соо дурсагдаба.

Корейскэ экономикые һанд[ар]гаха ба корейскэ арадые үлэ[сх]... лэн хооһон байдалда оруу[лха]... тула, Кореяын заводуудые ... фабрикануудые американ[ска] авиациин зүгһөө зорюута[р]... һандаргажа байһан баримта[нууд] тус мэдээсэл дотор мүн л[э] ...сагдана. Американска ави[аци]... болбол сэрэгэй объектнүүдтэ ... хамаадахагүй, хүнгэн ба эдеэ[нэй]... лой промышленностиин ... предприятинуудые һандаргаа, ...рэшэлэн гражданска организ[аци]нуудай ба үмсын фирмэнүү[дэй]... эдеэ хоолой олон складуу[д]... бомбодоһон гү, али галдаһан б[айна].

Гал ба мэсээр манай орон ... добтолон ороһон американ[ска] интервентнүүд хадаа Эхэ орон[о]... гоо эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даа[н]... байдалай түлөө тэмсэлдэ жа[г]... һан бүхы корейскэ арадай ... шанга сохилтоор утагдаа. Ма[най] арадай илаха дура зоригые ... рүүн аашануудаар хухалха ... дэлгэ гарган, корейскэ арад... эсэргүү дайе зэрлиг муухай[гаар] ябуулха гэһэн, Кореядэхи ... рикански интервентнүүдэй ... гүүдынь улам муудана. Аме[ри]канска колонизаторнууд ха[даа] тэдэнэй үгэ дууласатай хүнүү[д]... — Аюулгүйн Советэхи олон... дой туһаламжаар ООН-эй Ус... вые эбдэжэ, Кореядэхи агресс[и]... батлаһан резолюциень хэрэгл[эн]... Кореядэ американска сэрэг[үүд]... хэжэ байгаа зэрлиг ябуулган[ууд]... дые зүбтүүлхэ резолюци саа[д]... даашье гаргуулха бэзэбди гэ[жэ]... багсааһан байгаа. Гэбэшье, Кор[еяы]н территори дээрэ хэһэн хор[ото] муухай ябуулгануудыемнай ... рейскэ арад хэзээшье хүлисэхэ[гүй]... корейскэ арадай эрхые убай... гөөр эбдэһэн, үхибүүд, эхэнү[үд] ба эсэгэнэрые алаһан ябадалые ... най корейскэ арад хэзээд[ээ]... хүлисэхэгүй гэжэ, америка[нска]... ска колонизаторнууд ... байгаа. Корейскэ арадта ... дуулдагүй ехэ зоболон ... американска булимтаргашад ... дэй зурхэндэ хэзээдэшье ... хагүй. Американска интер[вент]... нүүдэй бүдүүлиг муухай ябуу[лга]... нууд тушаа корейскэ арадай ... бүүрэхэлые бүхы дэлхэйдэхи ... сэхэ хамаг хүнүүд һайшаах[а]... жэ этигэнэбди. Хорото му[ухай]... хюдалга хэһэнэйнгээ түлөө ... рюусалгаһаа американска ин[тер]вентнүүд ба тэдэнэй туһалаг[шад] зайсажа шадахагүй!

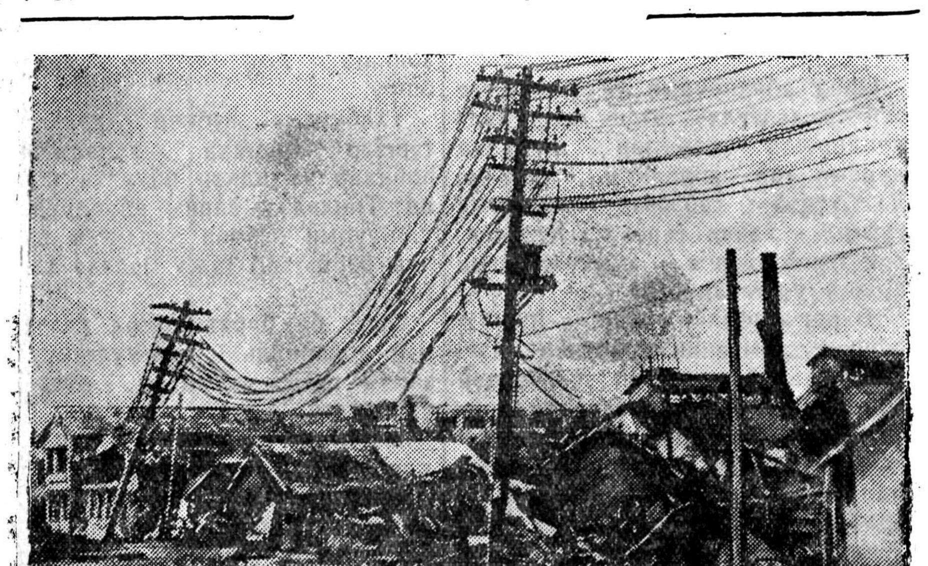

Корея. Американска интервентнүүд Кореяын городууд ба деревнинүүдые зэрлиг муухайгаар бомбодожо, байрын гэрнүүд, больницанууд, һургуулинуудые һандаргана, амгалан арад зониие — үбгэд хүгшэдые, эхэнэрнүүдые ба үхибүүдые алажа хюдажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: американска авиациин бандитска добтолгын һүүлээр Кореяын нэгэ һуурин пунктын иимэ болоод байһаниинь харуулагдана.

ТАСС-й Фотохронико.

Харюусалгатай редактор[ай] орлогшо Ц. Б. БУДАЕ[В].

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23; АТС—1-80, зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3-23; отделов партийной и комсомольской жизни культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации — 7-85; сельского хозяйства промышленности и транспорта—6-84; переводов — 3-23; писем трудящихся и информации—6-84 (2 зв.); об'явлений 2-64 (2 зв.); Для междугородных переговоров — 16.

Н—02372. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.00[0]